Lietas arhīva Nr. CA-0173-21/11
ECLI:LV:ZAT:2021:1007.C73618919.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2021.gada 7.oktobrī

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs Aigars Sniedzītis
tiesnese Anita Misiuna
tiesnese Daina Baltā
ar sekretāri Gunu Agrumu
piedaloties prasītājam /pers. A/, prasītāja pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/, atbildētāja pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Laumai Balodei

izskatīja atklātā tiesas sēdē Microsoft Teams platformā videokonferences režīmā civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA "/Nosaukums A/" par neizmaksāto darba samaksu, darba nespējas lapu un kompensāciju par neizmaksāto atvaļinājumu piedziņu un SIA "/Nosaukums A/" pretprasībā pret /pers. A/ par neizlietotā avansa piedziņu sakarā ar SIA "/Nosaukums A/" iesniegto apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2020.gada 29.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ cēlis tiesā prasību un prasības precizējumus pret SIA "/Nosaukums A/" par neizmaksāto darba samaksu, darba nespējas lapu un kompensāciju par neizmaksāto atvaļinājumu, lūdzot piedzīt darba samaksu par 2019.gada jūliju un augustu 682,85 *euro* apmērā, neizmaksāto darba nespējas lapu par periodu no 2019.gada 31.jūlija līdz 2019.gada 08.augustam, kas sastāda 113,79 *euro* un darba nespējas lapu par periodu no 2019.gada 22.augusta līdz 2019.gada 31.augustam, kas sastāda 115 *euro*, un kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu 777,38 *euro*, kā arī piedzīt izdevumus par iznomātās automašīnas remontu 709 *euro* un izdevumus par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem par kopējo summu 160 *euro*.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] 2018. gada 29. janvārī prasītājs ar atbildētāju noslēdza darba līgumu, saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā par/amats//amats/. Prasītājam tika noteikta darba samaksa 500 *euro*, pēc nodokļu nomaksas.

[1.2] 2019.gada 1.aprīlī ar atbildētāju noslēdza automašīnas nomas līgumu par automašīnas /TL marka/ nomu, kuru noteikumu 3.4.punkts paredz, ka nomnieks sedz izdevumus, kas saistīti ar automašīnas ekspluatāciju – degvielu un tehniskiem šķidrumiem. Līdz 2019.gada 15.jūlijam atbildētāja pielīgtos pienākumus pildīja un veica pārskaitījumu uz prasītāja kontu, norādot maksājuma mērķī – saimnieciskiem darījumiem saskaņā ar čekiem. Diemžēl iesniedzot nākamos čekus 2019.gada 19.augustā, kā arī papildus čekiem pievienoja SIA "/Nosaukums B/" sastādītu darba uzdevuma lapu par veiktajiem remontdarbiem un maksājuma čeku, kas apliecina šo izdevumu apmaksu, atbildētāja tos vairs nepieņēma, norādot, ka neko nemaksās un, ja prasītājs vēlas var rakstīt atlūgumu.

Atbildētāja izdevusi rīkojumu par darba algas samazināšanu, radījusi neparedzētus izdevumus, kas saistīti ar iznomātās automašīnas remonta darbiem, degvielu un tehniskajiem šķidrumiem. Atbildētāja nav izmaksājusi prasītājam pienākošās naudas summas, izbeidzot darba tiesiskās attiecības nav izsniegusi prasītājam galējo aprēķinu, kaut gan prasītājs to lūdzis, kad nosūtīja lūgumu 2019.gada 27.augustā par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

[1.3] Prasītājs 2019.gada 27.augustā vērsās ar iesniegumu pie atbildētājas, skaidrojot, ka nesaprotamu iemeslu dēļ tiek liegta iespēja veikt savus tiešos pienākumus un prasītājs bija spiests vairākas dienas atrasties dīkstāvē, jo atbildētājas /amats/ laicīgi nav nokārtojusi caurlaides konkrētajam objektam (/vieta/), lai kopš 2019.gada 14.augusta, kad beidzies caurlaides termiņš, būtu iespējams iekļūt teritorijā darba pienākumu veikšanai. Atbildētājas /amats/ 2019.gada 16.augustā, kad prasītājs sniedza iesniegumu par iznomātā transportlīdzekļa remontu un čekus izdevumu apmaksai, /amats/ tos nepieņēma, norādot, ka izdevumi netiks apmaksāti.

Atbildētāja apzināti bija radījusi tādus apstākļus, kas maldīgi liek uzskatīt, ka prasītājs kavē darbu un neattaisnojošu iemeslu dēļ neierodas darbā.

Prasītājs, apzinoties atbildētājas rīcības sekas, ka atbildētāja vairs nevēlas turpināt daba tiesiskās attiecības, prasītājs 2019.gada 27.augustā informēja, ka vēlas izbeigt darba tiesiskās attiecības, pamatojoties uz savstarpējo vienošanos, ar 2019.gada 6.septembri, un izmaksāt visas prasītājam pienākošās naudas summas.

[1.4] 2019.gada 2.septembrī prasītājs saņēma atbildētājas vēstuli, kur atbildētāja informē, ka 2019.gada 16.augustā esot rupji pārkāpis darba līguma noteikumus neierodoties darbā, kā arī laikā no 2019.gada 12.augusta līdz 2019.gada 15.augustam ir it kā konstatēti vairāki būvdarba procesa pārkāpumi, un tiek pieprasīti no atbildētāja paskaidrojumi. 2019.gada 6.septembrī prasītājs iesniedza atbildētājai paskaidrojumus.

2019.gada 10.septembrī prasītājs saņēma no atbildētājas Rīkojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmo daļu. Prasītājs uzskata, ka šis darba līguma izbeigšanas pamats nav pamatots ar faktiskajiem apstākļiem.

[2] Tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi, kur atbildētāja norāda, ka prasību neatzīst.

Paskaidrojumos norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Prasītājs 2019.gada jūlijā nebija ieradies darbā neattaisnojošu iemeslu dēļ, līdz ar to atbildētājai nebija pamata izmaksāt darba algu par šo mēnesi. Prasītājs 2019.gada augustā strādāja tikai 4 darba dienas, nevis 9 darba dienas, kā to norāda prasītājs. Atbildētāja apšauba prasītāja darba nespējas patiesumu no 2019.gada 31.jūlija līdz 2019.gada 8.augustam un no 2019.gada 22.augusta līdz 2019.gada 31.augustam, jo atbilstoši prasītāja 2019.gada 30.jūlija iesniegumam, viņš 2019.gada 29.augustā nebija ieradies darbā, jo no 2019.gada 27.augusta līdz 29.augustam atradās /vieta/. Atbildētājai pastāv aizdomas, ka darba nespējas lapas prasītājam izsniegtas fiktīvi.

[2.2] Prasītājam tika aprēķināta slimības nauda 182,73 *euro* un atvaļinājuma nauda 398,85 *euro,* bet tā nav izmaksāta, jo prasītājs nav norēķinājies par avansā saņemtajiem naudas līdzekļiem.

[2.3] Atbildētāja prasītāja prasījumu par transportlīdzekļa remonta izmaksām 709 *euro* piedziņu uzskata par nepamatotu, jo, lai arī 2019.gada

1.aprīļa līgums tika parakstīts, tomēr nebija notikusi automašīnas pieņemšana un nodošana saskaņā ar abpusēju parakstītu aktu. Transportlīdzeklis nekad nav bijis nodots atbildētājai un atbildētāja nekad to nav izmantojusi. Tas, ka transportlīdzeklis visu laiku ir atradies prasītāja valdījumā un atbildētājai tas nav bijis nodots, izriet arī no tā, ka remontdarbus veicis pats prasītājs. Ievērojot minēto atbildētājai nav pienākuma segt arī transportlīdzekļa izdevumus.

[2.4] Atbildētāja nevar atzīt prasītāja iesniegtos degvielas, u.c. čekus un kompensēt tos kā saimnieciskos izdevumus, jo prasītājs nav iesniedzis to oriģinālus, un tiem nav konstatējama saikne ar darba pienākumu izpildi, un tie ir savstarpēji pretrunīgi. No degvielas čekiem, kas datēti ar 2019.gada 22.jūlija redzams, ka prasītājs ar pusminūtes starpību ir veicis divu dažādu degvielu uzpildi vienā un tajā pašā benzīntankā. No degvielas čekiem, kas datēti ar 2019.gada 26.jūlija redzams, ka prasītājs ar pusotras stundas starpību ir veicis degvielas uzpildi /vieta/ un /vieta/, neskatoties uz to, ka šīs vietas atrodas 100 km attālumā viena no otras. Degvielas uzpilde 2019.gada 26.jūlijā un 2019.gada 29.jūlijā kā arī apgalvotie remontdarbi ir veikti /vieta/, lai gan prasītājs nav ne strādājis, ne dzīvojis /vieta/. 2019.gada 26.jūlija čekam par summu 4,89 *euro,* 2019.gada 29.jūlija čekam par summu 30 *euro*, 2019.gada 29.jūlija čekam par summu 26 *euro*, 2019.gada 24.jūlija čekam par summu 5,54 *euro*, 2019.gada 25.jūlija čekiem par summu 8,52 *euro* un 25 *euro* nav saskatāma jebkāda saistība ar prasītāju un/vai atbildētāju. Degvielas čeki iesniegti par dažādu degvielu uzpildi - gan gāzes, gan benzīna, gan dīzeļdegvielas.

Ņemot vērā minēto atbildētāja uzskata, ka prasītāja prasība ir daļēji nepamatota un nepierādīta, kā arī ņemot vērā iesniegto pretprasību, norēķini starp pusēm ir veicami ieskaita veidā.

[3] 2020.gada 3.martā atbildētāja iesniedza lietā pretprasību pret atbildētāju par neizlietotā avansa piedziņu (lietas 91.-93.lapa), kurā pamatojoties uz Civillikuma 2389.pantu un Darba likuma 78.panta pirmās daļas 2.punktu un trešo daļu, lūdz tiesu piedzīt no prasītāja par labu atbildētājai neizlietoto avansu 3740,14 *euro* apmērā, un piemērot ieskaitu savstarpējos norēķinos, kā arī piedzīt no prasītāja par labu atbildētājai visus tiesāšanās izdevumus.

Atbilstoši atbildētājas grāmatvedības datiem, kases izdevumu orderiem un konta izdrukai, 2019.gada laikā avansā, saimniecisko izdevumu segšanai, prasītājs ir saņēmis 6776,88 *euro*, no kuriem viņš attaisnojošus dokumentus ir iesniedzis par naudas summu 3582,73 *euro*, secīgi naudas summa 3740,14 *euro* pie prasītāja atrodas šobrīd bez jebkāda tiesiska pamata kā neizlietotais avanss. Līdz ar to atbildētāja lūdz pārmaksātās summas atmaksu.

[4] Prasītājs iesniedzis rakstveida paskaidrojumus par atbildētāja pretprasību, kur norāda, ka pretprasību neatzīst un uzskata to par nepamatotu.

Paskaidrojumos norādīti šādi argumenti.

[4.1] Prasītājam nav saprotams, kas konkrēti sastāda summu 3740,14 *euro*, uz kuriem mēnešiem tā attiecināma, un kurā dokumentā noteikts, ka šāda summa izmaksāta prasītājam. Līdz šim visas naudas summas tika izmaksātas nevis avansā, bet gan par piestādītajiem dokumentiem un nopelnīto darba samaksu, ko apliecina atbildētājas iesniegtās banka konta izdrukas par laika periodu no 2019.gada janvāra līdz pat 2019.gada jūlijam, kur norādīts, ka 2019.gada 24.jūlijā ir veikts maksājums 50 *euro* par saimnieciskajām vajadzībām saskaņā ar čekiem. Uzskatāms, ka saņemtie maksājumi skaidrā naudā, kas izsniegti ar kases izdevumu orderiem par laika periodu no 2019.gada 7.janvāra līdz 2019.gada 21.jūnijam ir tās summas, kas izmaksāta par iesniegtajiem čekiem, jo nevienā no kases izdevumu orderiem nav minēts kā avansa maksājums vai tas, ka šī summa būtu par komandējumu.

Saņemtās komandējuma naudas ar pārskaitījumu tā arī ir norādīts, un tās maksātas jau pēc komandējuma, ko apliecina 2019.gada 5.janvārī veikts maksājums ar Nr.1870, ko iesniegusi atbildētāja ar bankas konta izdrukām. Atbildētājas iesniegtajā bankas konta izdrukā par 2019.gada janvāri redzams, ka 2019.gada 5.janvārī ir pārskaitīta darba alga un komandējuma nauda 758 *euro* par decembri, kā arī no prasītāja iesniegtās bankas konta izdrukas ir redzams, ka 2019.gada 7.janvārī ir saņēmis darba algu un komandējuma naudu 758 *euro*. Savukārt atbildētājas iesniegtajā avansa norēķinā Nr.6, kas izveidots tikai 2019.gada 4. novembrī, kas ir jau pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas, ir redzams, ka 2019.gada 5.janvārī ir it kā izmaksāta mazāka summa, kas ir 326 *euro,* no kā secināms, ka avansa norēķinā Nr.6 ietvertā informācija ir apšaubāma.

[4.2] Atbildētāja nonāk pretrunās par to, ka prasītājs nav veicis darbu 2019.gada jūlijā, jo iesniegtajā 2019.gada 4.novembra avansa norēķinā Nr.6 vēl 2019.gada 31.jūlijā norāda, ka ir izmaksājusi avansu divas reizes vienā dienā, bet nav pievienojusi apliecinošus dokumentus par tās izmaksas veidu. Prasītājs nepiekrīt apgalvojumam, ka tiek veikts ieturējums no avansā izmaksātās naudas summas, kas atbildētājai ļauj veikt ieturējumu. No atbildētājas puses nav neviena rīkojuma par šādu ieturējumu veikšanu, kas liecina to, ka uz šo brīdi atbildētāja nav izpildījusi Darba likumā noteiktos pienākumus. Tajā skaitā nepamatoti ir veikusi ieturējumu no prasītājam pienākošās naudas. Prasītājs nav saņēmis un nav parakstījis nedz rīkojumu par komandējumu, nedz rīkojumu par pārmaksātās summas atmaksāšanu, kas ļautu uzskatīt, ka celtā pretprasība būtu pamatota.

[4.3] Atbildētāja nav pierādījusi, ka naudas summas, kas izmaksātas prasītājam būtu uzskatāmas par avansa maksājumu, kā arī nav pierādījusi pretprasības apmēra pamatojumu. Lūdz pretprasību noraidīt.

[5] 2020.gada 19.maijā tiesā saņemta atbildētājas atsauksme uz prasītāja paskaidrojumiem par pretprasību (lietas 133.-135.lapa), kur atbildētāja paskaidro, ka neatbilst patiesībai, ka visas summas tika izmaksātas saskaņā ar prasītāja iesniegtajiem dokumentiem nevis avansā. Kā redzams no bankas konta izdrukas, tad maksājumi saimnieciskajiem izdevumiem veikti gan atbilstoši prasītāja iesniegtajiem dokumentiem, gan avansā, ko skaidri apliecina fakts, ka atsevišķiem maksājumiem maksājuma mērķī tiek norādīts "saskaņā ar čekiem", savukārt citiem maksājumiem "saimniecības vajadzībām". Arī avansa norēķinā Nr.6 ir norādīts, kuri maksājumi veikti ar pārskaitījumu, kuri avansā.

Patiesībai neatbilst prasītāja apgalvojums, ka viņam līdz pat pretprasības celšanai nav bijis zināms par pārmaksāto avansu. 2019.gada 29.augustā atbildētāja nosūtīja prasītājam vēstuli, kurā, cita starpā, tika lūgts sniegt atskaiti par saņemtajiem naudas līdzekļiem. Prasītājs minēto vēstuli saņēmis 2019.gada 2.septembrī, taču atskaiti par saņemtajiem naudas līdzekļiem neiesniedza. Tā kā prasītājs atskaiti par saņemtajiem naudas līdzekļiem neiesniedza, tad atbildētāja 2019.gada 9.septembrī nosūtīja prasītājam rīkojumu, kurā, cita starpā, atkārtoti tika lūgts ne vēlāk kā līdz 2019.gada 12.septembrim norēķināties grāmatvedībā par izsniegtajiem līdzekļiem avansa norēķinā. Prasītājs minēto vēstuli saņēmis 2019.gada 10.septembrī, taču nedz atskaiti, nedz norēķinu par saņemtajiem naudas līdzekļiem viņš neveica. Secīgi prasītājs tika informēts par to, ka viņš ir saņēmis naudas līdzekļus avansā un ir nepieciešams veikt savstarpēju norēķinu. Prasītājs nav arī cēlis nekādus iebildumus par vēstulē minēto, vai arī informējis par to, ka viņam nav par ko norēķināties. Par avansā saņemtajiem naudas līdzekļiem jebkādi iebildumi no prasītāja tika izvirzīti tikai paskaidrojumos par pretprasību.

[6] Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 29.oktobra spriedumu prasība apmierināta. Tiesa nosprieda piedzīt no SIA "/Nosaukums A/" par labu /pers. A/ neizmaksāto darba samaksu 1689,02 *euro* apmērā, kas sastāv no darba samaksas par 2019.gada jūliju un augustu 682,85 *euro*, neizmaksātām darba nespējas lapām 228,79 euro un atvaļinājuma kompensācijas 777,38 *euro*, kas ir summas pēc nodokļu atskaitīšanas, uzliekot atbildētājai pienākumu samaksāt likumā paredzētos nodokļu maksājumus, kā arī piedzīt no SIA "/Nosaukums A/" par labu /pers. A/ izdevumus par transportlīdzekļa remontu un izdevumus par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem 869 *euro*. Noraidīt pilnīgi SIA "/Nosaukums A/" pretprasību pret /pers. A/ par neizlietotā avansa piedziņu.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Lietā konstatēts, ka 2018.gada 29.janvārī starp atbildētāju kā darba devēju un prasītāju kā darbinieku ir noslēgts Darba līgums Nr./numurs/. Saskaņā ar Darba līgumu prasītājs kā darbinieks pieņemts darbā par /amats//amats/ (Darba līguma 1.3.punkts). Darba līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku (Darba līguma 1.5.punkts). Darba devējs apņēmās izmaksāt darbiniekam algu 500 *euro* pēc iekļautajiem nodokļiem, izmaksājot to skaidrā naudā vai ar

bankas pārskaitījumu (Darba līguma 5.2.punkts). Puses Darba līgumā pielīgušas, ka, ja darbinieks radījis darba devēja uzņēmumam tiešus zaudējumus, darba devējam ir tiesības likumos noteiktajā kārtībā ieturēt no darbinieka algas nodarītā zaudējuma naudas summas līdz tās pilnīgai dzēšanai (Darba līguma 5.4.punkts).

[6.2] 2019.gada 27.augustā prasītājs vērsās pie atbildētājas ar iesniegumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un darbiniekam pienākošās darba samaksas izmaksu, kur prasītājs informējis, ka nesaprotamu iemeslu dēļ tiek liegta iespēja uz algotu darbu un bija spiests atrasties dīkstāvē. Kopš 2019.gada 14.augusta beidzies caurlaides termiņš. 2019.gada 16.augustā iesniedzis iesniegumu par iznomātā transportlīdzekļa remontu un čekus izdevumu apmaksai, bet atbildētāja tos nepieņēma, norādot, ka izdevumi netiks apmaksāti. Informēja, ka vēlas uz savstarpēju vienošanos izbeigt darba tiesiskās attiecības ar 2019.gada 6.septembri, un lūdza izmaksāt darba algu par 2019.gada jūliju un augustu, slimības lapu, kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu, kā arī lūdza izsniegt darba samaksas aprēķinu. Lūdza atlīdzināt izdevumus par iznomātās automašīnas remontu 709 *euro* un izdevumus par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem kopā 160 *euro*.

[6.3] 2019.gada 28.augustā atbildētāja nosūtījusi vēstuli prasītājam, kurā norāda, ka saņēma prasītāja iesniegumu ar lūgumu atbrīvot no darba. Atbildētāja vēstulē norādījusi, ka prasītājs 2019.gada 16.augustā rupji pārkāpis Darba līgumu neierodoties darbā, un laika posmā 2019.gada 12.augusta līdz 2018.gada 12.augustam tika konstatēti vairāki būvdarba procesa pārkāpumi. Lūdza iesniegt paskaidrojumu, un sniegt atskaiti par saņemtajiem naudas līdzekļiem, kā arī atgriezt darba instrumentu.

[6.4] 2019.gada 6.septembrī prasītājs sniedza atbildētājai paskaidrojumu, kurā, papildus 2019.gada 27.augusta iesniegumā minētajam, paskaidroja, ka darba piespiedu kavējums ir darba devēja prettiesisku darbību rezultāts.

[6.5] 2019.gada 9.septembrī atbildētāja sastādījusi Rīkojumu par darba uzteikumu (lietas 32.lapa), kur norādīts, ka pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmo daļu ar 2019.gada 9.septembri uzteiktas darba tiesiskās attiecības prasītājam. Noteikts darbiniekam ne vēlāk kā līdz 2019.gada 12.septembrim norēķināties grāmatvedībā par izsniegtajiem līdzekļiem avansa norēķinā, atdot saņemtās uzņēmumam piederošās materiālās vērtības. Grāmatvedībai uzdots 5 darba dienā izmaksāt darba algas galīgo aprēķinu, kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu, ja tāda pienākas.

[6.6] Lietā nav strīda par to, ka prasītājs kopš 2019.gada septembra nestrādā atbildētājas uzņēmumā un starp pusēm faktiski nav darba tiesisko attiecību, neskatoties uz to, ka atbildētāja Valsts ieņēmumu dienesta datu bāzē reģistrējusi, ka ar prasītāju darba tiesiskās attiecības izbeigtas 2019.gada 4.novembrī. Tāpat nav strīda, ka prasītājam atbildētāja nav maksājusi darba algu par 2019.gada jūlija un augusta mēnešiem, kā arī nav veiktas samaksas par darba nespējas lapām un nav veikta samaksa par neizmantotā atvaļinājuma kompensāciju.

[6.7] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam neizmaksāto darba algu par 2019.gada jūliju 478,28 *euro* un augustu 204,57 *euro*, kopā 682,85 *euro.* Prasītājs lūdz piedzīt arī neizmaksāto samaksu par darba nespējas periodiem 2019.gada 31.jūlija līdz 2019.gada 8.augustam 113,79 *euro* un 2019.gada 22.augusta līdz 2019.gada 31.augustam 115 *euro,* kopā 228,79 *euro*. Tāpat prasītājs izvirzījis prasījumu par kompensācijas par neizmantoto atvaļinājumu par laika periodu 2018.gada 28.februāra līdz 2019.gada 6.septembrim 777,38 *euro* piedziņu.

[6.8] Atbildētāja pēc būtības prasītāja aprēķinu nav apstrīdējusi.

[6.9] Atbildētāja attiecībā uz prasītāja izvirzītajiem prasījumiem par viņam pienākošos darba samaksas izmaksu, norādījusi, ka prasību neatzīst, tai pat laikā norādīja, ka atbildētāja prasītājam pienākošās naudas summas nav izmaksājusi, jo prasītājs nav norēķinājies ar atbildētāju saistībā ar viņam izsniegtajiem avansiem. Tāpat atbildētāja norādījusi, ka prasītājs 2019.gada jūlija mēnesī nav strādājis, bet 2019.gada augusta mēnesī nostrādājis četras dienas, un savukārt attiecībā uz slimības lapām norādīja, ka atbildētājai ir šaubas par to izsniegšanas pamatotību. Atbildētāja apstiprināja, ka visu darba tiesisko attiecību laikā prasītājs nebija izmantojis atvaļinājumu un prasītājam nav izmaksāta kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu.

Atbildētāja uzskata, ka prasītājam iespējams pienāktos tikai tās summas, kas norādītas prasītāja personīgajā kontā ailēs par 2019.gada jūliju un 2019.gada augustu.

[6.10] Konkrētajā gadījumā atbildētāja nav izpildījusi savu likumā noteikto pienākumu pienācīgi un precīzi fiksēt prasītāja nostrādātās stundas, jo pierādījumi minētajam apstāklim nav iesniegti. Atbildētājas norādītais prasītāja personīgais konts, nevar būt uzskatāms par darba laika uzskaites fiksēšanas veidu Darba likuma 137.panta izpratnē, jo tas neatspoguļo precīzu ikdienas informāciju par nostrādātajām darba stundām.

[6.11] Ievērojot to, ka atbildētāja pēc būtības nav apstrīdējusi prasītāja iesniegto aprēķinu, ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, no kuriem būtu redzamas precīzi prasītāja nostrādātās stundas kopumā par strīdus periodiem (2019.gada jūlijs un augusts), kā arī atbildētāja nav iesniegusi prasītāja darba samaksas aprēķinu izbeidzot darba tiesiskās attiecības, tad nav pamata apšaubīt prasītāja veikto aprēķinu par viņam neizmaksāto darba samaksu.

[6.12] Pretēji atbildētājas iebildumiem, nav pamata apšaubīt prasītāja norādītos apstākļus, ka prasītājs 2019.gada jūlijā nostrādāja 22 darba dienas par kurām viņam izmaksājama darba alga 478,28 *euro* un 2019.gada augustā nostrādāja 9 darba dienas par kurām viņam pienākas darba alga 204,57 *euro.* Ņemams vērā arī pušu neapstrīdētais fakts, ka prasītājs 2019.gada 27.jūlija līdz 29.jūlijam atradies /vieta/, no kurām 2019.gada 29.jūlijs bija darba diena. Uz to, ka prasītājs 2019.gada jūlijā veica darba pienākumus, pēc būtības norāda arī atbildētājas veiktie maksājumi prasītājam saimnieciskajām vajadzībām, kas apstiprinās ar atbildētājas iesniegtajiem konta pārskatiem. Tāpat izvērtējot atbildētājas iebildumus uz to, ka prasītājs 2019.gada augusta mēnesī nostrādājis tikai četras nevis deviņas dienas, ko atbildētāja pamato ar 12.08.2019., 13.08.2019., 15.08.2019., 16.08.2019., 22.08.2019. sastādītajiem Aktiem, uzskatāms, ka atbildētājas iebildumi nav atzīstami par pamatotiem, jo no tiem vienozīmīgi neizriet, ka prasītājs nebūtu bijis ieradies darbā, ņemot vērā arī apstākli, ka atbildētāja nav iesniegusi precīzu prasītāja darba laika uzskaiti. Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka 2019.gada 22.augustā prasītājam bija darbnespēja, 2019.gada 16.augustā prasītājs zvanījis atbildētājas pārstāvei, un kā norādījis prasītājs tad netika atbildēts, savukārt no 12.08.2019., 13.08.2019., 15.08.2019. aktiem nav saprotams par kādiem iespējamiem prasītāja pārkāpumiem minētie akti ir sastādīti. Līdz ar to atbildētāja nav pierādījusi savu iebildumu pamatotību attiecībā uz prasītāja nostrādātajām dienām 2019.gada augustā.

[6.13] Pretēji atbildētājas izvirzītajiem iebildumiem, nav pamata apšaubīt apstākli, ka prasītājam bija darba nespēja, ko apstiprina Darbnespējas lapas A. Pretēji pierādījumi nav iesniegti. Ievērojot, ka atbildētāja pēc būtības nav apstrīdējusi prasītāja aprēķinu par darbnespējas laiku, tad nav pamata minēto aprēķinu apšaubīt, ka prasītājam attiecīgi par minētajiem periodiem pienākas samaksa 113,79 *euro* un 115 *euro,* kopā 228,79 *euro.*

[6.14] Nav pamata apšaubīt arī prasītāja aprēķinu par neizmantoto atvaļinājumu par visu nostrādāto periodu, ko prasītājs aprēķinājis par 32,11 atvaļinājuma dienām, ievērojot arī apstākli, ka atbildētāja apstiprināja, ka prasītājs nav izmantojis ikgadējo atvaļinājumu ne 2018.gadā, ne 2019.gadā, un atbildētāja nav iesniegusi neizmantotā atvaļinājuma kompensācijas apmēru par visu prasītāja nostrādāto periodu, līdz ar to uzskatāms, ka prasītājam pienākas neizmantotā atvaļinājuma kompensācija 777,38 *euro* apmērā.

[6.15] Ievērojot minētos apstākļus, atbildētājai ir pienākums kopumā prasītājam izmaksāt 1689,02 *euro*, kas ir naudas summas, kas izmaksājamas atlaišanas dienā. Līdz ar to 1689,02 *euro* piedzenami no atbildētājas prasītāja labā.

[6.16] Prasītājs izvirzījis arī prasījumu piedzīt no atbildētājas izdevumus, kas prasītājam radušies sakarā ar iznomātās automašīnas remontu 709 *euro* apmērā un izdevumus par degvielu un tehniskajiem līdzekļiem 160 *euro*. Minēto prasījumu prasītājs pamatojis ar to, ka starp pusēm 2019.gada 1.aprīlī noslēgts automašīnas nomas līgums par automašīnas /TL marka/ nomu, kurā paredzēts, ka nomnieks sedz izdevumus, kas saistīti ar automašīnas ekspluatāciju – par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem, kā arī par veiktajiem remontdarbiem. Prasītājs norādījis, ka līdz 2019.gada 15.jūlijam atbildētāja pielīgtos pienākumus pildīja un veica pārskaitījumus uz bankas kontu maksājuma mērķī norādot – saimnieciskajiem darījumiem saskaņā ar čekiem. Bet čekus, pamatojoties uz kuriem prasītājs lūdz piedzīt izdevumus 869 *euro* apmērā, atbildētāja no prasītāja nav pieņēmusi un nav apmaksājusi.

[6.17] Kā redzams no lietā iesniegtā līguma, tad starp pusēm 2019.gada 1.aprīlī noslēgts Automašīnas nomas līgums Nr. /numurs/, saskaņā ar kuru prasītājs kā iznomātājs nodod, bet atbildētāja kā nomnieks pieņem atlīdzības lietošanā automašīnu /TL marka/, ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, izmantojamā degviela Ai95 un autogāze. Izdevumus, kurus sedz nomnieks, kas saistīti ar automašīnas ekspluatāciju, ietilpst: degviela, tehniskie šķidrumi (Līguma 3.4.punkts). Nomas maksa par automašīnas izmantošanu – bez maksas, bet, ja rodas remonta darbi, atbildētāja remontē par saviem līdzekļiem (Līguma 4.1.punkts). To zaudējumu apmērs, kas saistīti ar automašīnas bojājumu, tiek noteikts, pamatojoties uz rēķiniem par iegādātajām detaļām un veiktajiem remontdarbiem, ko veicis iznomātājs (Līguma 5.5.punkts).

[6.18] Atbildētāja norādījusi, ka noslēgtais nomas līgums faktiski uzskatāms par nenoslēgtu, jo tas nav izpildīts – nav notikusi automašīnas nodošana-pieņemšana, jo nav sastādīts nodošanas pieņemšanas akts atbilstoši Līguma 2.3.punktā noteiktajam, un prasītājs nekad nav nodevis automašīnu atbildētājai. Kā arī atbildētāja norādījusi, ka 2019. gada 1. aprīlī noslēgtais līgums ir spēkā līdz 2019.gada 1.aprīlim (Līguma 6.1.punkts).

Izvērtējot atbildētājas iebildumus, tie atzīstami par formāliem un nepamatotiem, un uzskatāms, ka iebildumi ir vērsti uz atbildētājas izvairīšanos no prasītāja iesniegto rēķinu apmaksas.

[6.19] Kā apstiprinājās ar pušu sniegtajiem paskaidrojumiem, tad lietā nav strīda, ka visu darba tiesisko attiecību pastāvēšanas periodu, atbildētāja ir apmaksājusi prasītājam izdevumus, kas tam radušies saistībā ar degvielas un tehnisko šķidrumu iegādi automašīnai. Turklāt, kā izriet no iesniegtās pretprasības, tad atbildētāja maksājusi prasītājam naudas līdzekļus gan avansā, gan pēc iesniegtajiem čekiem, kas nepieciešami degvielas iegādei citai atbildētājas tehnikai, tas ir, tika apmaksāti izdevumi visiem degvielas tipiem, benzīnam, dīzeļdegvielai un autogāzei .

[6.20] Atbildētājas pilnvarotā pārstāve apstiprināja, ka lietā nav strīda par to, ka prasītājs braucieniem darba vajadzībām izmantojis savu transportlīdzekli, un, ka viņam tika atlīdzināti izdevumi par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem.

[6.21] Neskatoties uz pušu noslēgto līgumu par automašīnas nomu, starp pusēm pastāvēja vienošanās un ar darba devēja piekrišanu prasītājs izmantojis savu transportlīdzekli darba braucieniem, un darba devējs bija piekritis atmaksāt izdevumus, kādi prasītājam radušies saistībā ar personīgās automašīnas izmantošanu darba vajadzībām.

Arī automašīnas remonta izdevumus atbildētāja ir piekritusi apmaksāt prasītājam, ņemot vērā, ka atbildētāja automašīnas nomas līgumu ir parakstījusi bez iebildēm. Atbildētājas iebildumi, ka prasītājs reāli dabā nav nodevis automašīnu atbildētājai, nav pamatoti, jo prasītājs minēto automašīnu izmantojis darba vajadzībām, piemēram, braucot uz objektiem, un faktiskai automašīnas nodošanai atbildētājai nav izšķirošas nozīmes konkrētajā gadījumā. Minētie secinājumi izdarāmi arī pamatojoties uz loģikas likumiem un dzīvē gūtiem novērojumiem.

[6.22] Prasītājs automašīnai veikto remontu pamato ar to, ka vidēji mēnesī prasītājs nobraucis 4814 kilometrus, kas pamatots ar prasītāja iesniegtajiem pierādījumiem, kas tiesas ieskatā ir ievērojams nobraukto kilometru daudzums, kam secīgi var sekot nepieciešamie remontdarbi. Turklāt, kā norādījis prasītājs, tad 2019.gada janvārī automašīnai arī veikti attiecīgi remontdarbi, par ko prasītājs nav izvirzījis prasījumu pret atbildētāju, jo atbildētāja minētos izdevumus prasītājam ir atlīdzinājusi. Nav pamata apšaubīt minētos apstākļus, ņemot vērā arī to, ka atbildētājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē nevarēja atbildēt uz jautājumu, vai iepriekš atbildētāja ir atlīdzinājusi prasītājam kādus izdevumus par automašīnai veiktajiem remontdarbiem.

[6.23] Izvērtējot konstatētos apstākļus, tiesa atzīst, ka atbildētājas ir pienākums atlīdzināt prasītājam izdevumus, kas viņam radušies saistībā ar automašīnas remontu 709 *euro* apmērā saskaņā ar 2019.gada 30.jūlija Darba uzdevumu un 2019.gada 13.augusta čeku par minēto izdevumu apmaksu.

[6.24] Prasītājs sava prasījuma par izdevumiem degvielai un tehniskajiem šķidrumiem 160 *euro* apmērā pamatotībai iesniedzis čeku kopijas. Izvērtējot minētos čekus, atzīstams, ka prasītājs varētu prasīt no atbildētājas atlīdzību par čekiem: 22.07.2019 autogāze 19,79 *euro*; 22.07.2019. benzīns 19,37 *euro*; 26.07.2019. eļļa 14,89 *euro*; 19.07.2019. gāze 26 *euro*; 25.07.2019. dīzeļdegviela 25 *euro*; 25.07.2019. autogāze 17,83 *euro*; 26.07.2019. benzīns 40,03 *euro,* kas kopā sastāda 162,91 *euro*. Ievērojot to, ka šādus izdevumus atbildētāja atlīdzinājusi prasītājam arī iepriekš un tie ir attiecināmi uz atbildētāju saistībā ar prasītāja darba pienākumu veikšanu, tad no atbildētājas prasītāja labā piedzenami 160 *euro*, kā to lūdza prasītājs, tas ir, nepārsniedzot prasījuma robežas.

[6.25] Atbildētāja cēlusi pret prasītāju pretprasību par neizlietotā avansa 3740,14 *euro* apmērā piedziņu. Atbildētāja minēto prasījumu pamatojusi ar iesniegtajiem konta pārskatiem, kases izdevumu orderiem par laika periodu no 2019.gada janvāra līdz 2019.gada jūlija beigām.

[6.26] Atbildētāja, iesniedzot pretprasību lietā par neizlietotā avansa piedziņu, nav norādījusi un nav iesniegusi pierādījumus, ka jebkad, divu mēnešu laikā no avansa izsniegšanas dienas, atbildētāja būtu izdevusi rakstveida rīkojumu par izmaksātā avansa prasītājam atprasījumu no prasītāja un ieturējuma veikšanu no prasītāja darba samaksas. Tāpat nav arī iegūti pierādījumi, ka attiecīgi prasītājs būtu bijis iepazīstināts ar šādu atbildētājas rīkojumu.

[6.27] Tā kā atbildētāja jebkad divu mēnešu laikā nav izlietojusi savas tiesības atprasīt neatmaksāto avansu no prasītāja Darba likuma 78.panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā, un ievērojot, ka Darba likuma 78.panta otrajā daļā ir noteikts prekluzīvs termiņš šādu prasības tiesību izlietojumam, tad uzskatāms, ka atbildētājas prasījuma tiesībām par izmaksātā avansa atprasījumu ir iestājies noilgums un atbildētāja ir zaudējusi tiesības izvirzīt pret prasītāju minētos prasījumus. Līdz ar to minētais ir patstāvīgs pamats atbildētājas pretprasības noraidīšanai pilnībā.

[6.28] Izvērtējot 2019.gada 9.septembra Rīkojumā Par darba uzteikumu, ietverto norādi, ka darbiniekam ne vēlāk kā līdz 12.09.2019. jānorēķinās grāmatvedībā par izsniegtajiem līdzekļiem avansa norēķinā, tad uzskatāms, ka minētā norāde nevar tikt uzskatīta par atbilstošu Darba likuma 78.panta otrajā daļā noteiktajai kārtībai atbilstošu rīkojumu attiecībā uz avansa atprasījumu. Turklāt minētais rīkojums vispār nesatur nekādu informāciju par izmaksātā un neatmaksātā avansa apmēru, uz ko attiecīgi prasītājs varētu iebilst, vai arī piekrist tam. Pie tam kā izriet no lietas faktiskajiem apstākļiem, tad atbildētāja pretēji Darba likumā noteiktajam, nav izmaksājusi prasītājam darba samaksu, tas ir prettiesiski veikusi ieturējumu no prasītāja darba samaksas, neizdodot attiecīgu rīkojumu par ieturējumu izdarīšanu. Tāpat atbildētāja ne pēc prasītāja pieprasījuma, ne arī pēc tiesas norādītā, nav iesniegusi prasītāja galīgo darba samaksas aprēķinu.

[6.29] Atbildētāja pretprasībā norādījusi, ka prasītājs ir cēlis prasību par neizmaksātās darba samaksas un automašīnas remonta izdevumu un degvielas un tehnisko šķidrumu izmaksu piedziņu, neskatoties uz to, ka avansā izmaksātā naudas summa saimniecisko izdevumu segšanai pie viņa šobrīd atrodas lielākā apmērā nekā prasības summa, tad secināms, ka prasītājs apstrīd 78.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto darba devēja atprasījuma tiesību pamatu vai apmēru, un secīgi atbildētājai kā darba devējam atbilstoši Darba likuma 78.panta trešajai daļai ir tiesības celt atbilstošu prasību tiesā par pārmaksātās summas atmaksu un lūgt piedzīt no prasītāja par labu atbildētājai neizlietoto avansu.

[6.30] Pretēji atbildētājas norādītajam, tā kā atbildētāja nav ievērojusi Darba likuma 78.panta otrajā daļā noteikto kārtību, un kā jau minēts, tad atzīstams, ka minētajiem prasījumiem iestājies noilgums, tad attiecīgi atbildētājai arī zudušas tiesības celt attiecīgo prasību tiesā. Darba likuma 78.panta trešajā daļā noteiktās darba devēja tiesības celt prasību tiesā var iestāties tikai tad, ja darba devējs ir izpildījis Darba likuma 78.pantā otrajā daļā ietvertos nosacījumus, par ko secīgi informēts prasītājs, pēc kā attiecīgi jābūt arī atprasījuma tiesību apstrīdēšanai no darbinieka puses. Tas, ka prasītājs vērsās ar attiecīgu prasību tiesā, nav tulkojams, ka būtu secināms, ka prasītājs apstrīdētu Darba likuma 78.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto darba devēja atprasījuma tiesību pamatu vai apmēru, jo kā jau minēts, tad atbildētāja Darba likuma 78.panta pirmās daļas 2.punktā minētās atprasījuma tiesības nav izlietojusi Darba likuma 78.pantā norādītajā termiņā un kārtībā.

[7] Par Zemgales rajona tiesas 2020.gada 29.oktobra spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza atbildētāja SIA "/Nosaukums A/",

pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā un lūdzot prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem motīviem.

[7.1] SIA "/Nosaukums A/" ieskatā tiesa bez jebkāda tiesiska pamata ir ignorējusi sekojošus lietā būtiskus faktus:

- 2019.gada 29.jūlijā /pers. A/ netika ieradies darbā, jo atradās ieslodzījuma vietā, par ko strīds nepastāv, taču tiesa darba algu par 22 darba dienām ir piedzinusi 478,28 *euro* apmērā, kas prasības pieteikumā aprēķināta par 23 darba dienām nevis 22 darba dienām;

- no 2019.gada 16.augusta akta skaidri un nepārprotami ir konstatējams, ka akts sastādīts par /pers. A/ neierašanos darbā, apstāklis, ka viņš ir zvanījis atbildētājai neattaisno viņa neierašanos darbā;

- 2019.gada 12.augusta, 13.augusta un 15.augusta akti sastādīti, citu starpā, par darba līguma 2.2.punkta – pildīt sava ieņemamā darba amata profesionālās darbības pamatuzdevumus un noteikumus, saskaņā ar amata aprakstu, pārkāpumiem, proti, to, ka /pers. A/ nepilda savus amata pienākumus, kas apstiprinās arī ar paša /pers. A/ prasībā norādīto, ka viņam kopš 2019.gada 14.augusta nav bijusi caurlaide (par ko lietā ir iesniegta izdruka no e-pasta sarakstes, no kuras izriet, ka caurlaide /vieta/ /pers. A/ bija pieteikta, taču tā bija jāizņem viņam personīgi, ko viņš netika izdarījis un secīgi viņš darbā nebija ieradies neattaisnojošo iemeslu dēļ).

[7.2] Attiecībā uz spriedumu daļā par izdevumiem par transportlīdzekļa remontu, degvielu un tehniskajiem šķidrumiem 869,00 *euro* apmērā nepieciešams norādīt sekojošo.

SIA "/Nosaukums A/" ieskatā tiesa nepamatoti ir noraidījusi SIA "/Nosaukums A/" argumentus attiecībā uz automašīnas nomas līgumu un atzinusi, ka SIA "/Nosaukums A/" kā darba devēja ir piekritusi atmaksāt izdevumus, kādi /pers. A/ radušies saistībā ar personīgās automašīnas izmantošanu darba vajadzībām.

Pirmkārt, nepieciešams norādīt, ka prasība ir tikusi celta un remonta izdevumus ir ticis prasīts atlīdzināt tieši, pamatojoties uz noslēgto automašīnas nomas līgumu, nevis saskaņā ar kādu iepriekš pastāvējušu vienošanos pušu starpā vai pamatojoties uz Darba likuma 76.panta pirmās daļas 1.punktu, līdz ar ko tiesa nepamatoti ir atteikusies vērtēt šī nomas līguma noteikumus, spēkā esamību un secīgi no tā izrietošās pušu saistības.

Iebildumi par to, ka, lai arī 2019.gada 1.aprīļa līgums tika parakstīts, atbilstoši līguma 2.3.punktam automašīnas nodošanai bija jānotiek ar attiecīgu pieņemšanas un nodošanas aktiem, kurus paraksta abas puses un, kuri ir līguma neatņemama sastāvdaļa, taču minētais akts netika parakstīts, transportlīdzeklis nekad nav ticis nodots SIA "/Nosaukums A/" un SIA "/Nosaukums A/" nekad to nav izmantojusi, nav formāli un vērsti uz izvairīšanos no rēķinu apmaksas kā to ir atzinusi tiesa.

[7.3] Tā kā atbilstoši nomas līguma 4.1.punktam nomas maksa par transportlīdzekļa nomu nebija maksājama, taču nomniekam – SIA "/Nosaukums A/", par saviem līdzekļiem bija jāsedz transportlīdzekļa remontdarbi, secināms, ka nomas maksa ir noteikta remontdarbu izmaksu apmērā, taču tā kā SIA "/Nosaukums A/" nekad transportlīdzekli lietošanai netika saņēmusi un nekad to nav lietojusi, SIA "/Nosaukums A/" nav pienākuma maksāt nomas maksu, kas noteikta remontdarbu izmaksu segšanas apmērā, jo /pers. A/ kā iznomātājs, nekad nenododot transportlīdzekli SIA "/Nosaukums A/", nav izpildījis savu no Civillikuma 2130.pantā paredzēto pienākumu nodot nomas priekšmetu un dot iespēju to lietot, līdz ar ko viņam nav tiesību uz pret izpildījuma saņemšanu no SIA "/Nosaukums A/".

[7.4] Tāpat arī nepieciešams norādīt, ka atbilstoši nomas līguma 3.5.punktam nomas maksa – remontdarbu izmaksas, SIA "/Nosaukums A/" bija pienākums nomaksāt līguma noslēgšanas brīdī, kas netika nedz darīts, nedz arī prasīts no /pers. A/ puses un turklāt arī atbilstoši līguma 3.1.punktam automašīna bija jānodod nebojātā, nokomplektētā un pārbaudītā tehniskajā stāvoklī, kas arī nav izpildījies.

Konkrētā nomas līguma noslēgšana arī skaidri un nepārprotami norāda uz to, ka puses ar tā noslēgšanu ir vēlējušās mainīt to starpā iepriekš pastāvējušās attiecības un vienošanās, līdz ar ko tiesas atsaukšanās uz faktu, ka iepriekš SIA "/Nosaukums A/" ir veikusi kādu izdevumu atlīdzināšanu, ir nevietā un pušu starpā noslēgtais līgums un no tā izrietošās tiesiskās sekas ir vērtējamas atbilstoši līguma noteikumiem un Civillikumam.

[7.5] Atbilstoši 2003.gada 21.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 8.[1] punktam attaisnojuma dokumentam, kas sagatavots saistībā ar skaidrās vai bezskaidrās naudas avansa izlietojumu vai darbinieka izdevumu atlīdzināšanu, pievieno attiecīgos naudas izdevumus apliecinošos dokumentus, savukārt, atbilstoši 8.[4] punktam šo noteikumu izpratnē skaidrās vai bezskaidrās naudas avanss ir maksājums fiziskajai personai – uzņēmuma darbiniekam, valdes vai padomes loceklim, īpašniekam, dalībniekam vai biedram – uzņēmuma saimniecisko darījumu nodrošināšanai no uzņēmuma kases (skaidrā nauda) vai šīs personas bankas kontā no uzņēmuma bankas konta (bezskaidrā nauda), lai šī persona veiktu vienu vai vairākus maksājumus saskaņā ar doto uzdevumu (piemēram, komandējuma, preču iegādes vai pakalpojumu izmantošanas izdevumu segšanai). Citi uzņēmuma skaidrās vai bezskaidrās naudas maksājumi fiziskajai personai (piemēram, darba algas avanss vai samaksa, naudas aizdevums, individuālajam komersantam, individuālajam uzņēmumam, zemnieku vai zvejnieku saimniecībai – līdzekļu izņemšana no saimnieciskās darbības) netiek uzskatīti par skaidrās vai bezskaidrās naudas avansu.

Attiecībā uz izdevumiem par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem jānorāda, ka tiesa ir selektīvi izvēlējusies 7 čekus, atzīstot, ka /pers. A/ par šiem tiesas izvēlētajiem čekiem varētu prasīt atlīdzību, neizvērtējot to, vai šie čeki patiesi ir attiecināmi uz SIA "/Nosaukums A/", vai tie atbilst noteikumiem par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju, vai tie ir iekļaujami SIA "/Nosaukums A/" grāmatvedībā, un secīgi vai SIA "/Nosaukums A/" ir pienākums šos izdevumus atlīdzināt.

[7.6] Kā redzams no sprieduma, tad pretprasība noraidīta, jo tiesas ieskatā SIA "/Nosaukums A/" nav ievērojusi Darba likuma 78.pantā otrajā daļā noteikto divu mēnešu termiņu un līdz ar to zaudējusi tiesības prasīt neizlietoto avansu.

Šāda tiesas argumentācija nav atzīstama par pamatotu, jo tiesa nepamatoti Darba likuma 78.panta otrajā daļā noteikto divu mēnešu termiņu ieturējumu veikšanai ir saistījusi ar darba devēja atprasījuma tiesību noilgumu.

Darba likuma 78.panta pirmajā daļā minētos ieturējumus var veikt ierobežotā laikposmā – divu mēnešu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas. Ja šis termiņš ir notecējis, darba devējs pēc savas iniciatīvas veikt ieturējumus vairs nav tiesīgs, taču minētais neatņem darba devējam tiesību celt prasību tiesā divu gadu laikā. Proti, Darba likuma 78.panta otrajā daļā ir noteikts termiņš ieturējuma veikšanai, nevis prasības celšanai pret darbinieku par pārmaksāto naudas summu piedziņu. Minētais apstiprinās arī tiesu praksē.

Tiesa spriedumā nav nošķirusi divus atšķirīgus jēdzienus – ieturējumu veikšana un atprasījuma tiesības, un sekojot tiesas loģikai, darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā, darba devējam vispār tiktu liegtas atprasījuma tiesības attiecībā uz nepamatoti izmaksātajām naudas summām, jo darba devējam līdz ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu zūd pienākums izmaksāt darba algu, no kuras iespējams šāds ieturējums, turklāt pie apstākļiem, kad ieturējumiem no darba algas Darba likuma 80.pantā ir noteikti ierobežojumi.

[7.7] Nevar piekrist tiesas atzinumam, ka SIA "/Nosaukums A/" nebūtu informējusi /pers. A/ par pārmaksāto summu atprasījumu.

Tā kā /pers. A/ atskaiti par saņemtajiem naudas līdzekļiem neiesniedza, tad SIA "/Nosaukums A/" 2019.gada 9.septembrī nosūtīja /pers. A/ rīkojumu, kurā, cita starpā, atkārtoti tika lūgts ne vēlāk kā līdz 2019.gada 12.septembrim norēķināties grāmatvedībā par izsniegtajiem līdzekļiem avansa norēķinā. /pers. A/ minēto vēstuli ir saņēmis 2019.gada 10.septembrī, taču nedz atskaiti, nedz norēķinu par saņemtajiem naudas līdzekļiem viņš neveica.

Sekojoši /pers. A/ ir ticis informēts par to, ka viņš ir saņēmis naudas līdzekļus avansā un ir nepieciešams veikt savstarpēju norēķinu, taču /pers. A/ ir izvēlējies to nedarīt un ignorēt SIA "/Nosaukums A/" vairākkārtējos aicinājumus atskaitīties un norēķināties attiecībā uz avansā saņemtajām naudas

summām, kas arī ir liedzis SIA "/Nosaukums A/" izsniegt /pers. A/ rīkojumu par konkrētas naudas summas apmēru un jo īpaši pie apstākļiem, kad darba tiesiskās attiecības ir tikušas izbeigtas un jebkādi ieturējumi pēc būtības no darba algas vairs nebija iespējami.

Ievērojot minēto, SIA "/Nosaukums A/" ir cēlusi pretprasību par neizlietoto avansa summu piedziņu, lūdzot piemērot savstarpēju ieskaitu attiecībā pret /pers. A/ izvirzītajiem prasījumiem.

[8] Par atbildētājas iesniegto apelācijas sūdzību prasītājs iesniedzis rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka apelācijas sūdzību pilnībā neatzīst un uzskata to par nepamatotu.

Paskaidrojumos norādīti šādi argumenti.

[8.1] Lietas izskatīšanas gaitā tika atzīts no atbildētāja puses par to, ka nav izmaksāta darba alga par 2019.gada jūlija un augusta mēnešiem, kā arī nav veiktas samaksas par darba nespējas lapām un nav veikta samaksa par neizmantotā atvaļinājuma kompensāciju. Par to lietā nepastāv strīds un to atzina arī tiesa sprieduma, no kā secināms, ka atbildētājs nav ievērojis prasītāja kā darbinieka tiesības, jo nav izpildījis Darba likumā noteiktos pienākumus un precīzi fiksējis nostrādātās stundas. Prasītājs paskaidro, ka šādi atbildētājs iespējams ir rīkojies apzināti, lai nebūtu iespējams izsekot līdzi darba samaksas aprēķinam.

Atbildētājs pēc būtības prasītāja aprēķinus nav apstrīdējis, no kā secināms, ka nav pamatots apelācijas sūdzībā norādītais arguments par aprēķina atstāšanu bez ievērības, ja šāda veida iebildumi netika izteikti lietas izskatīšanas gaitā. Prasītājs pierādīja to, ka laika periodā, kad atradās ieslodzījuma vietā nav darba dienas un par notikušā apstākļiem ir sniedzis paskaidrojumus un informējis atbildētāju. Norāda, ka arī lietas izskatīšanas gaitā apšaubīja atbildētāja sastādītos aktus, kas ir bijis bez prasītāja klātbūtnes un tikai pēc tam, kad prasītājs bija iesniedzis vienošanos par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, pēc kā arī no atbildētāja parādījās termins - avansa maksājumi. Tiesa ir pareizi novērtējusi lietā esošos pierādījumus ciešā kopsakarā nevis atrauti vienu no otra un tādēļ ir nonākusi pie pareiziem secinājumiem.

[8.2] Atbildētājs ir atsaucies uz to, ka tiesa nepamatoti ir noraidījusi SIA "/Nosaukums A/" argumentus attiecībā uz automašīnas nomas līgumu un atzinusi, ka SIA "/Nosaukums A/" kā darba devēja ir piekritusi atmaksāt izdevumus, kādi prasītājam radušies saistībā ar personīgās automašīnas izmantošanu darba vajadzībām. Šāds apgalvojums no atbildētāja puses neiztur kritiku.

Tiesa ir izdarījusi pareizus secinājumus, jo atbildētājs jau iepriekš ir veicis apmaksas par izdevumiem, kas izriet no prasītājam piederošās automašīnas izmantošanas darba vajadzībām un lietā tika iesniegti pierādījumi, kas apliecināja, ka atbildētājs veica apmaksu, gan par izmantoto degvielu, gan tehniskajiem šķidrumiem, no kā secināms, ka atbildētājs ar savām darbībām ir atzinis un pildījis pieļīgto automašīnas nomas līgumu. No kā secināms, ka apelācijas sūdzībā norādītais ir nepamatots un noraidāms. Pirmkārt, noslēgtais automašīnas līgums nav atzīts par spēkā neesošu un tādējādi atbilstoši Civillikuma 1587.panta noteikumiem uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Atbilstoši Darba likuma 76.panta noteikumiem kas noteic, ka darba devējam ir pienākums atlīdzināt tos darbinieka izdevumus, kuri atbilstoši darba līguma noteikumiem nepieciešami darba veikšanai vai arī radušies ar darba devēja piekrišanu, īpaši uzdevumi, kas saistīti ar darbinieka komandējumu vai darba braucienu. Tādejādi prasītājs paskaidro un norāda, ka arī atbildētāja pārstāve tiesas sēdē apliecināja, ka prasītājs izmantoja automašīnu darba vajadzībām, uz ko arī tiesa atsaucas sprieduma. Atbildētāja pārstāve arī nenoliedza un neapstrīdēja, ka prasītājs vadāja uz darba vietas objektiem arī citus darba kolēģus. Vēršama uzmanība, ka tieši tādēļ līdz pat 2019.gada 15.jūlijam atbildētājs veica apmaksu par iesniegtajiem čekiem, kas tika iesniegti un apliecināja izdevumus par izlietoto degvielu, tehniskajiem šķidrumiem un citiem darba pienākumu veikšanai izmantotiem instrumentiem. No kā secināms, ka tiesa ir izdarījusi pareizus secinājumus.

[8.3] Tiesa ir pareizi interpretējusi speciālo tiesību normu, t.i., Darba likuma 78.panta otrās daļas noteikumus, kas noteic termiņu kādā Atbildētājam bija jāceļ savi iebildumi. Prasītājs piekrīt Tiesas izdarītajiem secinājumiem un uzskata tos par pamatotiem, jo vēl pēc faktisko darba tiesisko attiecību izbeigšanas, kas ir 2019.gada 4.septembris, ne vienu reizi netika norādīta atsauce uz avansa maksājumiem. Netika noslēgts neviens dokuments, kas atbilstoši tiesību aktiem veiktu uzskaiti un atzītu, ka Prasītājam maksātās naudas summas uzskatāmas par avansa maksājumiem. Jānorāda, ka maksājuma mērķī norādīts maksājuma uzdevumos – saistībā ar čekiem. Prasītājs paskaidro un uztur spēkā, ka visas naudas summas tika maksātas saskaņā ar iesniegtajiem čekiem un vienošanos par to, ka tiek izmantota darba pienākumu veikšanai. Paskaidro un vērš uzmanību uz to, ka naudas summas tika maksātas regulāri, kas tika darīts pēc tam, kad iesniegti čeki. Nevienā reizē darba devējs nav izteicis pretenzijas, vai izdevis rīkojumu par nepamatota avansa maksājuma atgriešanu, tādējādi atbildētāja argumenti neiztur kritiku, jo Darba likuma normas konsekventi noregulē kārtību. No kā secināms, ka atbildētājs cenšas izvairīties no savu uzņemto un ar likumu noteikto pienākumu izpildīšanas.

[8.4] Atbildētājs kā darba devējs nav izpildījis savus pienākumus un bijis negodprātīgs pret prasītāju kā darbinieku, jo nav atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai fiksējis darba laika uzskaiti, nav izmaksājis visas pienākošās naudas summas, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, ir vienpusēji atkāpies no automašīnas nomas līguma saistību izpildes.

[9] Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša 2021.gada 7.janvāra lēmumu minētajā civillietā ierosināta apelācijas tiesvedība, noliekot lietu izskatīšanai tiesas sēdē (ietas 227.lapa).

[10] Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Lauma Balode uzturēja pretprasību un apelācijas sūdzību uz tajās norādītajiem apstākļiem un pamata. Prasību neatzina. Papildus paskaidroja, ka attiecībā par neizmaksāto darba samaksu strīds pastāv par vienu dienu jūlijā un 5 dienām augustā, kad prasītājs nebija ieradies darbā, par atvaļinājuma naudas kompensācijas izmaksu strīds nepastāv. Uzsvēra, ka akti par prasītāja neierašanos darbā tika sastādīti bez prasītāja, bet prasītājs aktu patiesumu nav apstrīdējis. Norādīja, ka neapstrīd prasītāja sastādīto aprēķinu par vienas dienas vidējo izpeļņu. Attiecībā par prasījumu par izdevumiem par transportlīdzekļa remontu, degvielu un tehniskajiem šķidrumiem pilnībā neatzīst, jo uzskata, ka nomas līgums nebija noslēgts, drīzāk tā bija vienošanas uz pušu pamata, bet pirmās instances tiesai nomas līguma tiesiskums bija jāvērtē. Paskaidroja, ka pirmās instances tiesa attiecībā uz pretprasību nav pareizi izpratusi to, ka ieturējuma tiesība un atprasījuma tiesība ir divas dažādas tiesības. Prasītājs naudas summas avansā gan ar kvītīm, gan naudas pārskaitījumiem ir saņēmis un tās ir piedzenamas no prasītāja. Atsaucās uz lietas materiālos esošo avansa norēķinu Nr. 6.

Apelācijas instances tiesa sēdē prasītājs /pers. A/ prasību uzturēja uz tajā norādītajiem apstākļiem, pretprasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve /pers. B/ prasību uzturēja, apelācijas sūdzību un pretprasību neatzina par pamatotām. Uzturēja spēkā pirmās instances tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus un rakstveida paskaidrojumos norādītos motīvus par apelācijas sūdzību. Papildus paskaidroja, ka 29.jūlijā prasītājs informēja darba devēju, ka nebūs darbā, par augusta dienām - prasītājs netika objektā, uzsvēra, ka atbildētājs radīja tādus apstākļus, ka prasītājs nevar pildīt darba pienākumus. Norādīja, ka piekrīt, ka nebija pieņemšanas nodošanas akta par transportlīdzekļa lietošanu, bet tas tika izmantots darba vajadzībām.

Motīvu daļa

[11] *Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, pušu tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, novērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība un pretprasība ir apmierināmas daļēji.*

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Zemgales rajona tiesas 2020.gada 29.oktobra spriedums ir pārsūdzēts pilnā apjomā, līdz ar to lieta apelācijas instancē izskatāma pēc būtības.

[13] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa noteic, ka tiesa sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav pietiekami rūpīgi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus attiecībā uz prasījuma daļu par neizmaksāto darba samaksu un pretprasības pilnīgu noraidīšanu, līdz ar to izdarījusi lietas apstākļiem neatbilstošus secinājumus un šajā daļā Civillietu tiesas kolēģijas viedoklis ir atšķirīgs. Pārējā daļā Zemgales rajona tiesas 2020.gada 29.oktobra sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto tajā minētos argumentus.

Lietā noskaidroti sekojoši apstākļi.

[14.1] 2018.gada 29.janvārī starp atbildētāju kā darba devēju un prasītāju kā darbinieku ir noslēgts Darba līgums Nr. /numurs/ (lietas 12.-15. lapa). Saskaņā ar Darba līgumu prasītājs kā darbinieks pieņemts darbā par /amats//amats/(Darba līguma 1.3.punkts). Darba līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku (Darba līguma 1.5.punkts). Darba devējs apņēmās izmaksāt darbiniekam algu 500 *euro* pēc iekļautajiem nodokļiem, izmaksājot to skaidrā naudā vai ar bankas pārskaitījumu (Darba līguma 5.2.punkts).

[14.1.1] 2019.gada 27.augustā prasītājs vērsās pie atbildētājas ar iesniegumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un darbiniekam pienākošās darba samaksas izmaksu (lietas 20.-21.lapa), kur prasītājs informējis, ka nesaprotamu iemeslu dēļ tiek liegta iespēja uz algotu darbu un bija spiests atrasties dīkstāvē.

[14.1.2] 2019.gada 9.septembrī atbildētāja sastādījusi Rīkojumu par darba uzteikumu (lietas 32.lapa), kur norādīts, ka pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmo daļu ar 2019.gada 9.septembri uzteiktas darba tiesiskās attiecības prasītājam. Noteikts darbiniekam ne vēlāk kā līdz 2019.gada 12.septembrim norēķināties grāmatvedībā par izsniegtajiem līdzekļiem avansa norēķinā, atdot saņemtās uzņēmumam piederošās materiālās vērtības. Grāmatvedībai uzdots 5 darba dienā izmaksāt darba algas galīgo aprēķinu, kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu, ja tāda pienākas.

[14.1.3] Lietā nav strīda par to, ka prasītājs kopš 2019.gada septembra nestrādā atbildētājas uzņēmumā un starp pusēm faktiski nav darba tiesisko attiecību, neskatoties uz to, ka atbildētāja Valsts ieņēmumu dienesta datu bāzē reģistrējusi, ka ar prasītāju darba tiesiskās attiecības izbeigtas 2019.gada 4.novembrī. Tāpat nav strīda, ka prasītājam atbildētāja nav maksājusi darba algu par 2019.gada jūlija un augusta mēnešiem, kā arī nav veiktas samaksas par darba nespējas lapām un nav veikta samaksa par neizmantotā atvaļinājuma kompensāciju. Kā norādīja atbildētāja, tad prasītājam pienākošās naudas summas nav izmaksātas, jo prasītājs nav sniedzis norēķinus par viņam izsniegtajām avansa summām.

Pirmās instances tiesa, neskatoties uz to, ka Darba likuma 102.pants noteic, ka, uzteicot darba līgumu, darba devējam ir pienākums rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā, ņēmusi vērā, ka prasītājs nav apstrīdējis apstākļus, kas varētu būt darba devēja uzteikuma pamatā, nevērtēja nekādus citus apstākļus attiecībā uz atlaišanas kārtību un uzteikuma pamatojumu, ņemot vērā arī to, ka starp pusēm nav strīda, ka prasītājs nav turpinājis darba tiesiskās attiecības sākot no 2019.gada septembra mēneša.

[14.2] Prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam neizmaksāto darba algu par 2019.gada jūliju 478,28 *euro* un augustu 204,57 *euro,* kopā 682,85 *euro.* Prasītājs lūdz piedzīt arī neizmaksāto samaksu par darba nespējas periodiem 2019.gada 31.jūlija līdz 2019.gada 8.augustam 113,79 *euro* un 2019.gada 22.augusta līdz 31.augustam 115 *euro*, kopā 228,79 *euro*. Tāpat prasītājs izvirzījis prasījumu par kompensācijas par neizmantoto atvaļinājumu par laika periodu 2018.gada 29.februāra līdz 2019.gada 6.septembrim 777,38 *euro* piedziņu.

Zemgales rajona tiesa pamatoti pārsūdzētajā spriedumā atsaukusies uz Darba likuma 128.pantu, Civillikuma 1838.pantu, Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, 96.pantu, uzsverot, ka atbildētāja pēc būtības prasītāja aprēķinu nav apstrīdējusi, kas tika konstatēts arī apelācijas instances sēdē, tomēr, atbildētājs norādīja uz prasītāja neattaisnojošu neierašanos darbā gan jūlijā, gan augustā.

Saskaņā ar Darba likuma 137.panta pirmo daļu darba devējam ir pienākums precīzi uzskaitīt katra darbinieka nostrādātās stundas kopumā, kā arī atsevišķi virsstundas, darbu nakts laikā, nedēļas atpūtas laikā un svētku dienās nostrādātās stundas.

Konstatēts, ka pirmās instances tiesā atbildētāja nav izpildījusi savu likumā noteikto pienākumu pienācīgi un precīzi fiksēt prasītāja nostrādātās stundas, jo pierādījumi minētajam apstāklim netika iesniegti, savukārt atbildētājas norādītais prasītāja personīgais konts (lietas 88.lapa), nevar būt uzskatāms par darba laika uzskaites fiksēšanas veidu Darba likuma 137.panta izpratnē, jo tas neatspoguļo precīzu ikdienas informāciju par nostrādātajām darba stundām.

Zemgales rajona tiesa, ievērojot to, ka atbildētāja pēc būtības nav apstrīdējusi prasītāja iesniegto aprēķinu (lietas 59.-60.lapa), ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, no kuriem būtu redzamas precīzi prasītāja nostrādātās stundas kopumā par strīdus periodiem (2019.gada jūlijs un augusts), kā arī atbildētāja nav iesniegusi prasītāja darba samaksas aprēķinu, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, neapšaubīja prasītāja veikto aprēķinu par viņam neizmaksāto darba samaksu.

[14.3] Apelācijas sūdzības iesniedzēja norādīja, ka:

- 2019.gada 29.jūlijā /pers. A/ netika ieradies darbā, jo atradās ieslodzījuma vietā, par ko strīds nepastāv, taču pirmās instances tiesa darba algu par 22 darba dienām ir piedzinusi 478,28 *euro* apmērā, kas prasības pieteikumā aprēķināta par 23 darba dienām nevis 22 darba dienām;

- no 2019.gada 16.augusta akta skaidri un nepārprotami ir konstatējams, ka akts sastādīts par /pers. A/ neierašanos darbā, apstāklis, ka viņš ir zvanījis atbildētājai neattaisno viņa neierašanos darbā;

- 2019.gada 12.augusta, 13.augusta un 15.augusta akti sastādīti, cita starpā, par darba līguma 2.2.punkta – pildīt sava ieņemamā darba amata profesionālās darbības pamatuzdevumus un noteikumus, saskaņā ar amata aprakstu, pārkāpumiem, proti, to, ka /pers. A/ nepilda savus amata pienākumus, kas apstiprinās arī ar paša /pers. A/ prasībā norādīto, ka viņam kopš 2019.gada 14.augusta nav bijusi caurlaide (par ko lietā ir iesniegta izdruka no e-pasta sarakstes, no kuras izriet, ka caurlaide /vieta/ /pers. A/ bija pieteikta, taču tā bija jāizņem viņam personīgi, ko viņš netika izdarījis un secīgi viņš darbā nebija ieradies neattaisnojošo iemeslu dēļ).

Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējot jautājumu par prasītājam pienākošos darba samaksas summu, piekrīt apelācijas sūdzības argumentam, ka pirmās instances tiesa šos iepriekš minētos faktus ir ņēmusi vērā, bet aprēķinot prasītājam izmaksājamo darba samaksu par jūliju un augustu nav pilnībā izvērtējusi neattaisnojošo prasītāja neierašanās iemeslu darbā. Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudot prasītāja iesniegto aprēķinu, uzskata, ka tas ir izmantojams par pamatu piespriežamās darba samaksas noteikšanai (lietas 59.,60.lapa), bet ne tādā apmērā kā tas aprēķinā norādīts.

[14.4] Pamatojoties uz minēto, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka prasītājs 2019.gada jūlijā no 23 darba dienām nostrādāja 22 darba dienas (vienu darba dienu atradās apcietinājuma) par kurām viņam izmaksājama darba alga 478,28 *euro* un 2019.gada augustā nostrādāja no 9 darba dienām 4 darba dienas par kurām viņam pienākas darba alga 90,92 *euro.* Pirmās instances tiesa pamatoti ņēmusi vērā pušu neapstrīdēto faktu, ka prasītājs atradies

/vieta/ (lietas 87.lapa), no kurām 2019.gada 29.jūlijs bija darba diena. Uz to, ka prasītājs vispār 2019.gada jūlijā veica darba pienākumus, pēc būtības norāda arī atbildētājas veiktie maksājumi prasītājam saimnieciskajām vajadzībām, kas apstiprinās ar atbildētājas iesniegtajiem konta pārskatiem (lietas 109.-11.lapa).

Izvērtējot atbildētājas iebildumus uz to, ka prasītājs 2019.gada augusta mēnesī nostrādājis tikai četras nevis deviņas dienas, ko atbildētāja pamato ar 12.08.2019., 13.08.2019., 15.08.2019., 16.08.2019., 22.08.2019. sastādītajiem Aktiem (lietas 165.-169.lapa), Civillietu kolēģijas ieskatā tie ir ņemami vērā, jo darba pienākumi no prasītāja puses netika pildīti, līdz ar to darba samaksa par šī dienām nepienākas. Turklāt, atbildētājs iesniedza pierādījumu par caurlaižu izsniegšanas iespējamību šajās dienās.

[14.5] No lietas materiāliem secināms, ka prasītājam periodos no 2019.gada 31.jūlija līdz 2019.gada 7.augustam un 2019.gada 22.augusta līdz 2019.gada 31.augustam bija darba nespēja, ko apstiprina Darbnespējas lapas A (lietas 67., 68.lapa). Kā pareizi norādīja pirmās instances tiesa, pretēji atbildētāja uzskatam, ka šīs darbnespējas lapas izsniegtas fiktīvi un nav patiesas, tās nav pamata apšaubīt, arī pretēji pierādījumi nav iesniegti. Ievērojot, ka atbildētāja pēc būtības nav apstrīdējusi prasītāja aprēķinu par darbnespējas laiku, tad Civillietu kolēģijas ieskatā nav pamata minēto aprēķinu apšaubīt, ka prasītājam attiecīgi par minētajiem periodiem pienākas samaksa 113,79 *euro* un 115 *euro,* kopā 228,79 *euro*.

[14.6] Saskaņā ar Darba likuma 149.panta piekto daļu ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma atlīdzināšana naudā nav pieļaujama, izņemot gadījumus, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmatojis. Darba devējam ir pienākums izmaksāt atlīdzību par visu periodu, par kuru darbinieks nav izmantojis ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

Prasītājs norādījis, un par to lietā nepastāv strīds, kā norādīja atbildētājas pārstāve tiesas sēdē, ka kompensācijas par neizmantoto atvaļinājumu aprēķinātas 32,11 dienas, kas pienākas par laika periodu no 2018.gada 29.februāra līdz 2019.gada 28.janvārim, kur pienākas atvaļinājums 20 dienas, savukārt, no 2019.gada 29.janvāra līdz 2019.gada 6.septembrim 12 atvaļinājuma dienas, kopā prasītājam pienākas 32 atvaļinājuma dienas 777,38 *euro* apmērā.

Nav pamata apšaubīt arī prasītāja aprēķinu par neizmantoto atvaļinājumu par visu nostrādāto periodu, ko prasītājs aprēķinājis par 32 atvaļinājuma dienām, ievērojot arī apstākli, ka atbildētāja apstiprināja, ka prasītājs nav izmantojis ikgadējo atvaļinājumu ne 2018.gadā, ne 2019.gada, un atbildētāja nav iesniegusi neizmantotā atvaļinājuma kompensācijas apmēru par visu prasītāja nostrādāto periodu, līdz ar to tiesa uzskata, ka prasītājam pienākas neizmantotā atvaļinājuma kompensācija 777,38 *euro* apmērā.

Ievērojot minētos apstākļus, prasītāja prasība ir apmierināma daļēji un atbildētājai ir pienākums kopumā prasītājam izmaksāt 1575,37 *euro*, kas ir naudas summas, kas izmaksājamas atlaišanas dienā. Līdz ar to 1575,37 *euro* piedzenami no atbildētājas prasītāja labā.

[15] Prasītājs izvirzījis arī prasījumu piedzīt no atbildētājas izdevumus, kas prasītājam radušies sakarā ar iznomātās automašīnas remontu 709 *euro* apmērā un izdevumus par degvielu un tehniskajiem līdzekļiem 160 *euro.* Minēto prasījumu prasītājs pamatojis ar to, ka starp pusēm 2019.gada 1.aprīlī noslēgts automašīnas nomas līgums par automašīnas /TL marka/ nomu, kurā paredzēts, ka nomnieks sedz izdevumus, kas saistīti ar automašīnas ekspluatāciju – par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem, kā arī par veiktajiem remontdarbiem. Prasītājs norādījis, ka līdz 2019.gada 15.jūlijam atbildētāja pielīgtos pienākumus pildīja un veica pārskaitījumus uz bankas kontu maksājuma mērķī norādot – saimnieciskajiem darījumiem saskaņā ar čekiem. Bet čekus, pamatojoties uz kuriem prasītājs lūdz piedzīt izdevumus 869 *euro* apmērā, atbildētāja no prasītāja nav pieņēmusi un nav apmaksājusi.

[15.1] Kā redzams no lietā iesniegtā līguma (lietas 16.-18.lapa), tad starp pusēm 2019.gada 1.aprīlī noslēgts Automašīnas nomas līgums Nr./numurs/, saskaņā ar kuru prasītājs kā iznomātājs nodod, bet atbildētāja kā nomnieks pieņem atlīdzības lietošanā automašīnu /TL marka/, ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, izmantojamā degviela Ai95 un autogāze. Izdevumus, kurus sedz nomnieks, kas saistīti ar automašīnas ekspluatāciju, ietilpst: degviela, tehniskie šķidrumi (Līguma 3.4.punkts). Nomas maksa par automašīnas izmantošanu – bez maksas, bet, ja rodas remonta darbi, atbildētāja remontē par saviem līdzekļiem (Līguma 4.1.punkts). To zaudējumu apmērs, kas saistīti ar automašīnas bojājumu, tiek noteikts, pamatojoties uz rēķiniem par iegādātajām detaļām un veiktajiem remontdarbiem, ko veicis iznomātājs (Līguma 5.5.punkts).

[15.2] Saskaņā ar Darba likuma 76.panta pirmo daļu darba devējam ir pienākums atlīdzināt tos darbinieka izdevumus, kuri atbilstoši darba līguma noteikumiem nepieciešami darba veikšanai vai arī ir radušies ar darba devēja piekrišanu, īpaši izdevumus, kas ir saistīti ar darbinieka komandējumu, darba braucienu.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, tad pastāv divu veidu izdevumi, kurus darba devējam ir pienākums atlīdzināt darbiniekam: 1) nepieciešamie; 2) saskaņotie ar darba devēju. Pirmie ir tādi, kas ir nepieciešami darba veikšanai (to darba pienākumu izpildei, kuri ir norādīti darba līgumā). Otrie ir izdevumi, kas, pat ja nav nepieciešami darba veikšanai, ir radušies ar darba devēja piekrišanu. Pantā norādīto atlīdzināmo izdevumu uzskaitījums nav izsmeļošs. Līdz ar to darba devējam ir pienākums atlīdzināt arī citus, šajā pantā neminētus, izdevumus, ja vien tie ir bijuši nepieciešami darba veikšanai *(sk. Darba likums ar komentāriem, Autors: Zvērinātu advokātu birojs "BDO &ZelmenisLiberte", 2010., 156.lpp.).*

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas motivācija attiecībā par prasītājam piederošās automašīnas iznomāšanu atbildētājam un to izdevumu piedziņu ir pareiza un pietiekama, līdz ar to pievienojas šiem argumentiem.

[15.3] Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa nepamatoti ir noraidījusi SIA "/Nosaukums A/" argumentus attiecībā uz automašīnas nomas līgumu un atzinusi, ka SIA "/Nosaukums A/" kā darba devēja ir piekritusi atmaksāt izdevumus, kādi /pers. A/ radušies saistībā ar personīgās automašīnas izmantošanu darba vajadzībām. Atbildētāja norādījusi, ka noslēgtais nomas līgums faktiski uzskatāms par nenoslēgtu, jo tas nav izpildīts – nav notikusi automašīnas nodošana - pieņemšana, jo nav sastādīts nodošanas pieņemšanas akts atbilstoši Līguma 2.3.punktā noteiktajam, un prasītājs nekad nav nodevis automašīnu atbildētājai. Kā arī atbildētāja norādījusi, ka 2019.gada 1.aprīlī noslēgtais līgums ir spēkā līdz 2019.gada 1.aprīlim (Līguma 6.1.punkts).

Kā apstiprinājās ar pušu sniegtajiem paskaidrojumiem, tad lietā nav strīda, ka visu darba tiesisko attiecību pastāvēšanas periodu, atbildētāja ir apmaksājusi prasītājam izdevumus, kas tam radušies saistībā ar degvielas un tehnisko šķidrumu iegādi automašīnai. Turklāt, kā izriet no iesniegtās pretprasības, tad atbildētāja maksājusi prasītājam naudas līdzekļus gan avansā, gan pēc iesniegtajiem čekiem, kas nepieciešami degvielas iegādei citai atbildētājas tehnikai, tas ir, tika apmaksāti izdevumi visiem degvielas tipiem, benzīnam, dīzeļdegvielai un autogāzei (lietas 153.-164.lapa).

Atbildētājas pilnvarotā pārstāve apelācijas instances tiesas sēdē apstiprināja, ka lietā nav strīda par to, ka prasītājs braucieniem darba vajadzībām izmantojis savu transportlīdzekli, un, ka viņam tika atlīdzināti izdevumi par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem, bet apstrīd, ka pastāvēja nomas līgums, uzsverot, ka pušu starpā tā varēja būt kā Vienošanas, bet uz tā pamata prasītājs zaudējumus nav prasījis. Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē apliecināja, ka Prasītājs izmantoja automašīnu darba vajadzībām, nenoliedza un neapstrīdēja, ka Prasītājs vadāja uz darba vietas objektiem arī citus darba kolēģus. Vēršama uzmanība, ka tieši tādēļ līdz pat 2019.gada 15.jūlijam, atbildētājs veica apmaksu par iesniegtajiem čekiem, kas tika iesniegti un apliecināja izdevumus par izlietoto degvielu, tehniskajiem šķidrumiem un citiem darba pienākumu veikšanai izmantotiem instrumentiem.

[15.4] Norādāms, ka automašīnas remonta izdevumus atbildētāja ir piekritusi apmaksāt prasītājam, ņemot vērā, ka atbildētāja automašīnas nomas līgumu ir parakstījusi bez iebildēm. Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, atbildētājas iebildumus, ka prasītājs reāli dabā nav nodevis automašīnu atbildētājai, nav pamatoti, jo prasītājs minēto automašīnu izmantojis darba vajadzībām, piemēram, braucot uz objektiem, un faktiskai automašīnas nodošanai atbildētājai nav izšķirošas nozīmes konkrētajā gadījumā. Minētie secinājumi izdarāmi arī pamatojoties uz loģikas likumiem un dzīvē gūtiem novērojumiem. Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka Zemgales rajona tiesa izdarījusi pareizus secinājumus attiecībā uz šo prasījuma daļu.

Vērā ņemams ir prasītāja norādītais par automašīnai veikto remontu pamatojums (lietas 23.lapa), ka vidēji mēnesī prasītājs nobraucis 4814 kilometrus, kas pamatots ar prasītāja iesniegtajiem pierādījumiem (lietas 173., 174., 177.lapa), kas Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā ir ievērojams nobraukto kilometru daudzums, kam secīgi var sekot nepieciešamie remontdarbi. Turklāt, kā norādījis prasītājs, tad 2019.gada janvārī automašīnai arī veikti attiecīgi remontdarbi (lietas 178., 179.lapa), par ko prasītājs nav izvirzījis prasījumu pret atbildētāju, jo atbildētāja minētos izdevumus prasītājam ir atlīdzinājusi.

Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim, ka neskatoties uz pušu noslēgto līgumu par automašīnas nomu, starp pusēm tomēr pastāvēja vienošanās un ar darba devēja piekrišanu prasītājs izmantojis savu transportlīdzekli darba braucieniem, un darba devējs bija piekritis atmaksāt izdevumus, kādi prasītājam radušies saistībā ar personīgās automašīnas izmantošanu darba vajadzībām. Vērtējot atbildētājas iebildumus apelācijas sūdzībā, norādāms, ka tie ir nepamatoti un kā norādīja pirmās instances tiesa ir vērsti uz atbildētājas izvairīšanos no prasītāja iesniegto rēķinu apmaksas.

[15.5] Izvērtējot konstatētos apstākļus, Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas atzītajam, ka atbildētājai ir pienākums atlīdzināt prasītājam izdevumus, kas viņam radušies saistībā ar automašīnas remontu 709 *euro* apmērā saskaņā ar 2019.gada 30.jūlija Darba uzdevumu un 2019.gada 13.augusta čeku par minēto izdevumu apmaksu (lietas 23., 29.lapa). Atbildētājam ir iespējas minētos izdevumus iegrāmatot savā grāmatvedībā.

[15.6] No lietas materiāliem secināms, ka prasītājs sava prasījuma par izdevumiem degvielai un tehniskajiem šķidrumiem 160 *euro* apmērā pamatotībai iesniedzis čeku kopijas (lietas 27.-31.lapa). Pirmās instances tiesa izvērtējot minētos čekus, atzina, ka prasītājs varētu prasīt no atbildētājas atlīdzību par čekiem: 2019.gada 22.jūlijs autogāze 19,79 *euro;* 2019.gada 22.jūlijs benzīns 19,37 *euro*; 2019.gada 26.jūlijs eļļa 14,89 *euro*; 2019.gada 19.jūlijs gāze 26 *euro;* 2019.gada 25.jūlijs dīzeļdegviela 25 *euro*; 2019.gada 25.jūlijs autogāze 17,83 *euro*; 2019.gada 26.jūlijs benzīns 40,03 *euro*, kas kopā sastāda 162,91 *euro*. Pirmās instances tiesas ieskatā, ievērojot to, ka šādus izdevumus atbildētāja atlīdzinājusi prasītājam arī iepriekš un tie ir attiecināmi uz atbildētāju saistībā ar prasītāja darba pienākumu veikšanu, analizējot 7 čekus, par ko iebilst apelators, Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas norādītajam, ka nevar tos izvērtēt vai tie attiecināmi uz nepieciešamajiem izdevumiem darba pienākumu veikšanai, un minētajam arī nav izšķirošas nozīmes, jo ar tiem jau tiek pārsniegta izvirzītā prasījuma 160 *euro* apmērs. Turklāt attiecībā uz 2019.gada 29.jūlija iesniegto čeku par benzīnu 30 *euro* apmērā, pirmās instances tiesa pamatoti atzina atbildētājas iebildumu, ka minētajā datumā prasītājs darba pienākumus nav veicis sakarā ar to, ka atradies /vieta/, līdz ar to tas pats par sevi nav attiecināms uz atbildētājas pienākumu atlīdzināt izdevumus. Pamatojoties uz minēto no atbildētājas prasītāja labā piedzenami 160 *euro*, kā to lūdza prasītājs, tas ir, nepārsniedzot prasījuma robežas.

[15.7] Ievērojot lietā konstatētos apstākļus no atbildētājas par labu prasītājam piedzenama darba samaksu par 2019.gada jūliju un augustu 569,20 *euro* apmērā, neizmaksāto darba nespējas lapu par periodu 2019.gada 31.jūlija līdz 2019.gada 8.augustam, kas sastāda 113,79 *euro* un darba nespējas lapa par periodu 2019.gada 22.augusta līdz 2019.gada 31.augustam, kas sastāda 115 *euro,* un kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu 777,38 *euro,* kas ir summas pēc nodokļu nomaksas, nosakot atbildētājai pienākumu samaksāt likumā paredzētos nodokļus, kā arī piedzīt izdevumus par iznomātās automašīnas remontu 709 *euro* un izdevumus par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem par kopējo summu 160 *euro*, kopā 869 *euro*.

[16] Atbildētāja cēlusi pret prasītāju pretprasību par neizlietotā avansa 3740,14 *euro* apmērā piedziņu. Atbildētāja minēto prasījumu pamatojusi ar iesniegtajiem konta pārskatiem (lietas 95.-111.lapa), kases izdevumu orderiem (lietas 115.-116.lapa) par laika periodu no 2019.gada janvāra līdz 2019.gada jūlija beigām.

Saskaņā ar Darba likuma 78.pantu ieturējumus, kas izriet no darba devēja atprasījuma tiesībām, var izdarīt no darbiniekam izmaksājamās darba samaksas, lai atprasītu: 1) summas, kas pārmaksātas darba devēja maldības dēļ, ja darbinieks par šo pārmaksājumu ir zinājis vai viņam atbilstoši apstākļiem to vajadzēja zināt vai ja pārmaksājums pamatojas uz tādiem apstākļiem, kuros vainojams darbinieks; 2) avansu, kas izmaksāts uz darba samaksas rēķina, kā arī neizlietoto un laikā neatmaksāto avansu, kas izmaksāts darbiniekam sakarā ar komandējumu vai darba braucienu vai arī citu paredzamo izdevumu segšanai; 3) izmaksāto vidējo izpeļņu par neatstrādātajām atvaļinājuma dienām, ja darbinieku atlaiž no darba pirms tā darba gada beigām, par kuru viņš jau saņēmis atvaļinājumu, izņemot gadījumu, kad darba līgums tiek uzteikts, pamatojoties uz šā likuma 101.panta pirmās daļas 6., 7., 9. vai 10.punktu. Šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzētajos gadījumos darba devējs var dot rakstveida rīkojumu par ieturējumu izdarīšanu ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas. Par šāda rīkojuma izdošanu darba devējs nekavējoties paziņo darbiniekam. Ja darbinieks apstrīd šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzēto darba devēja atprasījuma tiesību pamatu vai apmēru, darba devējs var celt atbilstošu prasību tiesā divu gadu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas.

Senāta 2014.gada 27.marta spriedumā lietā Nr.SKC-1683/2014, izklāstīts viedoklis, ka jautājumu par to, kā darba devējs var atgūt darbiniekam pārmaksātās naudas summas un kad ir iespējami ieturējumi no darba samaksas, reglamentē Darba likuma 78.pants, secinot, ka Darba likuma 78.pants pret attiecīgajām Civillikuma normām (tai skaitā 2391.pantu) ir atzīstams par speciālo tiesību normu un Civillikuma normas konkrētajam gadījuma nav piemērojamas. Civillikuma normas jāpiemēro, ciktāl Darba likumā un citos normatīvajos aktos, kas regulē darba tiesiskās attiecības, nav noteikts citādi (Darba likuma 28.panta trešā daļa). Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka šajā lietā ir piemērojamas tieši Darba likuma normas, kas regulē pušu tiesiskās attiecības.

Turklāt, Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju", 8.4 punkts nosaka, ka skaidrās vai bezskaidrās naudas avanss ir maksājums fiziskajai personai – uzņēmuma darbiniekam, valdes vai padomes loceklim, īpašniekam, dalībniekam vai biedram – uzņēmuma saimniecisko darījumu nodrošināšanai no uzņēmuma kases (skaidrā nauda) vai šīs personas bankas kontā no uzņēmuma bankas konta (bezskaidrā nauda), lai šī persona veiktu vienu vai vairākus maksājumus saskaņā ar doto uzdevumu (piemēram, komandējuma, preču iegādes vai pakalpojumu izmantošanas izdevumu segšanai).

Tāpat Civillietu tiesu kolēģija ņem vērā, ka darba strīdos šaubas tulkojamas par labu darbiniekam, lai efektīvāk īstenotu darbinieka tiesību aizsardzību un Darba likuma mērķi – pasargāt ekonomiski un personiski vājāko pusi – darbinieku. Judikatūrā atzīts, ka strīdos, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, darbinieks ir uzskatāms par "vājāko" pusi, jo tam salīdzinājumā ar darba devēju ir grūtāk pierādīt sava prasījuma pamatotību *(Latvijas republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014. gada 26. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-1940/2014 7. punkts).*

[16.1] Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka atbildētāja iesniedzot pretprasību lietā par neizlietotā avansa piedziņu, nav norādījusi un nav iesniegusi pierādījumus, ka jebkad, divu mēnešu laikā no avansa izsniegšanas dienas, atbildētāja būtu izdevusi rakstveida rīkojumu par izmaksātā avansa prasītājam atprasījumu no prasītāja un ieturējuma veikšanu no prasītāja darba samaksas, nav arī iegūti pierādījumi, ka attiecīgi prasītājs būtu bijis iepazīstināts ar šādu atbildētājas rīkojumu.

Zemgales rajona tiesa, pamatojoties uz Darba likuma 78.panta otrajā daļā noteikto kārtību, un ievērojot, ka Darba likuma 78.panta otrajā daļā ir noteikts prekluzīvs termiņš šādu prasības tiesību izlietojumam, uzskatīja, ka atbildētājas prasījuma tiesībām par izmaksātā avansa atprasījumu ir iestājies noilgums un atbildētāja ir zaudējusi tiesības izvirzīt pret prasītāju minētos prasījumus. Līdz ar to atbildētājas pretprasību noraidīja pilnībā.

Civillietu tiesas kolēģijas viedoklis attiecībā uz iesniegto atbildētāja pretprasību ir atšķirīgs.

[16.2] Kā secināms no pretprasības (lietas 91.-93.lapa), tad atbildētāja pretprasību motivē ar to, ka atbilstoši atbildētājas grāmatvedības datiem,

kases izdevumu orderiem un konta izdrukai, 2019.gada laikā avansā, saimniecisko izdevumu segšanai, prasītājs ir saņēmis 6776,88 *euro,* no kuriem viņš attaisnojošus dokumentus ir iesniedzis par naudas summu 3582,73 *euro*, secīgi naudas summa 3740,14 *euro* pie prasītāja atrodas šobrīd bez jebkāda tiesiska pamata kā neizlietotais avanss.

Pretprasībā attiecībā uz lietas materiālos esošo avansa norēķinu Nr.6 (lietas 112.-113.lapa) atbildētājs paskaidro, ka par 7.ailē norādīto komandējuma naudu, kas parādās avansā, ir grūti komentēt, kādēļ tā tur parādās. Par komandējumiem prasītājam nav jāatskaitās. 12.ailē parādās komandējuma nauda, par ko neko precīzāk nevar komentēt. 16.ailē ir avanss un alga. Nevar paskaidrot, kāpēc vienā dokumentā darba alga norādīta viena, bet personīgajā kontā cita, tādēļ priekšroka dodama konta apgrozījumam un bankas konta izdrukai, jo bankas konta izdrukā kļūdas noteikti nav. Pieļauj, ka grāmatvede nezināja, ka prasītājs jūlijā nestrādāja un tāpēc ieskaitīja 400 *euro*. Avansa norēķinā redzams kāda summa izsniegta un par kādu summu iesniegti čeki, kas redzams pēdējā ailē, un starpība ir pretprasības summa. Objektā uz ordera pamata tika izsniegta skaidra nauda, ko pēc tam dzēsa saskaņā ar čekiem. Nenoliedz, ka bija reizes, kad kāds no darbiniekiem bija tērējis savu naudu, ja nepietika ar avansu, un tāpēc norādīts, ka izmaksa saskaņā ar čekiem. Citreiz čekus iesniedza vēlāk un mēneša beigās tika sarēķināts par kādu summu ir čeki, kas tika atņemta no avansa.

Pretprasībā uzsvērts, ka lielākais avansa uzkrājums izveidojies vasarā, kad sākās pušu domstarpības, un avansi tika izsniegti, lai nekavētu darbus, bet čeki netika iesniegti, vai tika iesniegti, bet netika atzīti. Lai arī nav rīkojums par ieturējumiem, tas nenozīmē, ka naudas līdzekļi pie prasītāja atrodas ar tiesisku pamatu, jo nav strīda, ka prasītājs šo naudu saņēmis, kā arī nav strīda par algas apmēru. Prasītājam nav tiesības paturēt to, ko saņēmis avansā, bet par ko nav spējis ar atbildētāju norēķināties.

[16.3] Apelators nepiekrīt pirmās instances tiesas argumentācijai par pretprasības noraidīšanu, jo tiesa nepamatoti Darba likuma 78.panta otrajā daļā noteikto divu mēnešu termiņu ieturējumu veikšanai ir saistījusi ar darba devēja atprasījuma tiesību noilgumu, uzsverot, ka Darba likuma 78.panta pirmajā daļā minētos ieturējumus var veikt ierobežotā laikposmā – divu mēnešu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas. Ja šis termiņš ir notecējis, darba devējs pēc savas iniciatīvas veikt ieturējumus vairs nav tiesīgs, taču minētais neatņem darba devējam tiesību celt prasību tiesā divu gadu laikā. Proti, Darba likuma 78.panta otrajā daļā ir noteikts termiņš ieturējuma veikšanai, nevis prasības celšanai pret darbinieku par pārmaksāto naudas summu piedziņu.

[16.4] Tāpat apelācijas sūdzībā uzsvērts, ka pirmās instances tiesa spriedumā nav nošķirusi divus atšķirīgus jēdzienus – ieturējumu veikšana un atprasījuma tiesības, un sekojot tiesas loģikai, darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā, darba devējam vispār tiktu liegtas atprasījuma tiesības attiecībā uz nepamatoti izmaksātajām naudas summām.

Atbilstoši Darba likuma 78.panta pirmās daļas 2.punktam ieturējums, kas izriet no darba devēja atprasījuma tiesībām, var izdarīt no darbiniekiem izmaksājamās darba samaksas, lai atprasītu avansu, kas izmaksāts uz darba samaksas rēķina, kā arī neizlietoto un laikā neatmaksāto avansu, kas izmaksāts darbiniekam sakarā ar komandējuma vai darba braucienu vai citu paredzamo izdevumu segšanai.

Civillietu tiesas kolēģija atrod, ka neskatoties uz to, ka pušu noslēgtajā darba līgumā (lietas 12.-15.lapa) 4.1., 5.4.punktos prasītājs piekrita ieturējumu izdarīšanai no viņam izmaksājamās algas, šāda darbība nav bijusi iespējama veikt, jo darba tiesiskās attiecības ir izbeigtas. Turklāt, darba devējs 2019.gada 9.septembrī bija pieņēmis rīkojumu par izmaksātā avansa atprasījumu un lietā nav strīda par to, ka izmaksātajos avansa maksājumos nav noteikts termiņs tā atmaksai. Prasītājs lietā nav noliedzis, ka būtu saņemis avansa maksājumus gan skaidrā naudā, gan ar pārskaitījumu, kas bija nepieciešami saimnieciskās darbības veikšanai.

[16.5] No pretprasības secināms, ka atbildētājs, atsaucoties uz Darba likuma 78.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumiem, lūdzis piedzīt no prasītāja tam izmaksātos avansa maksājumus par atbildētāja naudas līdzekļiem 3740,14 *euro* apmērā, par kuru izlietojumu nav iesniegtas atskaites.

Prasītājs savukārt rakstveida paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda, ka netika noslēgts neviens dokuments, kas atbilstoši tiesību aktiem veiktu uzskaiti un atzītu, ka prasītājam maksātās naudas summas uzskatāmas par avansa maksājumiem, piebilstot, ka maksājuma uzdevumos maksājuma mērķi norādīts – saistībā ar čekiem. Prasītājs paskaidro un uztur spēkā viedokli, ka visas naudas summas tika maksātas saskaņā ar iesniegtajiem čekiem un vienošanos par to, ka nauda tiek izmantota darba pienākumu veikšanai. Paskaidro un vērš uzmanību uz to, ka naudas summas tika maksātas regulāri, kas tika darīts pēc tam, kad iesniegti čeki. Nevienā reizē darba devējs nav izteicis pretenzijas, vai izdevis rīkojumu par nepamatota avansa maksājuma atgriešanu, tādējādi atbildētāja argumenti neiztur kritiku, jo Darba likuma normas konsekventi noregulē kārtību.

[16.6] Civillietu tiesas kolēģija atrod, ka atbildētāja izvirzītais prasījums par avansa maksājumiem, kas ir veikts saskaņā ar čekiem nav likumīgs un pamatots, jo apstiprina atbildētāja norādīto, ka tika iesniegti čeki un prasītājs pēc tiem ir veicis samaksu. Par to liecina arī fakts, ka veiktie maksājumi ir arī par neprecīzām summām, piemēram, 2019.gada 6.aprīļa veiktais avansa maksājums saimniecības vajadzībām saskaņā ar čekiem 234,43 *euro* apmērā.

Lietā nav gūts apstiprinājums tam, ka prasītājs būtu veicis maksājumu saskaņā ar čekiem un viņa rīcībā šādu čeku nebūtu, kas ir par pamatu uzskatīt, ka atbildētāja izteiktais viedoklis, ka darbinieks nav atskaitījies par saņemtajiem maksājumiem šajās pozīcijās nav pierādīts un šajā daļā prasība būtu noraidāma.

Civillietu tiesas kolēģija no lietas materiālos esošā avansa aprēķina Nr. 6 no 2019.gada 4.novembra (lietas 112.lapa) secina, ka prasītājs nav atskaitījies SIA "/Nosaukums A/" par pārskaitītajiem avansiem šādos datumos: 2019.gada 7.janvārī - 400 *euro* (lietas 115.lapa), 2019.gada 9.janvārī - 100 *euro* (lietas 115.lapa), 2019.gada 10.janvārī - 200 *euro* (lietas 115.lapa), 2019.gada 15.janvārī - 200 *euro (*lietas 116.lapa), 2019.gada 20.janvārī - 200 *euro* (lietas 97.lapa), 2019.gada 24.janvārī - 200 *euro* (lietas 98.lapa), 2019.gada 12.februārī - 50 euro (lietas 99.lapa), 2019.gada 19.jūnijā - 500 *euro* (lietas 116.lapa).

Neskatoties uz to, ka prasītājs norāda, ka visas naudas summas tika maksātas saskaņā ar iesniegtajiem čekiem un vienošanos par to, ka nauda tiek izmantota darba pienākumu veikšanai, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka no prasītāja par labu atbildētājam piedzenamas saņemtās naudas summas 1850 *euro*, kas atrodas pie prasītāja un par ko prasītājs nav iesniedzis attaisnojošus dokumentus.

Pie apstākļiem, kad atbildētāja un tiesas rīcībā nav dokumentu, ka prasītājs atbildētājam vai atbildētāja grāmatvedim ir nodevis atbildētāja naudas līdzekļus, secināms, ka tie atrodas pie prasītāja. Prasītājs nav iesniedzis tiesai pierādījumus par naudas līdzekļu vai attaisnojošu dokumentu nodošanu atbildētājam vai atbildētāja grāmatvedim, līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija uzskata par pamatotu piedzīt no prasītāja atbildētāja labā naudas līdzekļus 1850 *euro.*

Lietā ir nodibināts, ka /pers. A/ ir ticis informēts par to, ka viņš ir saņēmis naudas līdzekļus avansā un ir nepieciešams veikt savstarpēju norēķinu, taču /pers. A/ ir izvēlējies to nedarīt un ignorēt SIA "/Nosaukums A/" vairākkārtējos aicinājumus atskaitīties un norēķināties attiecībā uz avansā saņemtajām naudas summām, kas arī ir liedzis SIA "/Nosaukums A/" izsniegt /pers. A/ rīkojumu par konkrētas naudas summas apmēru un, jo īpaši, pie apstākļiem, kad darba tiesiskās attiecības ir tikušas izbeigtas un jebkādi ieturējumi pēc būtības no darba algas vairs nebija iespējami.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka lietā nav konstatējams noilgums atprasījuma prasības celšanai. Papildus norādāms, ka lietā nav strīda par avansa maksājuma saņemšanu, nav strīda par to, ka tie ir saņemti saimnieciskās darbības nodrošināšanai, ka avansa maksājumiem nebija noteikts termiņš tā atmaksai un lietā atbildētājs ir sniedzis pierādījumus par avansa maksājuma saņemšanas kārtību, par atskaišu iesniegšanas un aprēķina veikšanas praktisko pusi no prasītāja puses. Prasītāja iebildumi, ka ir veicis visa saņemtā avansa maksājuma izlietojuma pierādošo pierādījumu iesniegšanu lietā nav apstiprinājies. Turklāt, prasītājs nenoliedz faktu, ka strīds ir radies par remonta izdevumu atmasku un prasītājs ir ticis informēts, ka šādi izdevumi netiks

apmaksāti un ir lūgts prasītājam iesniegt atbildētājam naudas izlietojuma pierādošos apliecinājumus vai atgriezt saņemtos naudas līdzekļus uz ko prasītājs nav reaģējis un iespējams, nolūkā mazināt izdevumus par auto remonta izdevumiem, naudas līdzekļus ir paturējis savā rīcībā. Situācijā, kad izdevumi par auto remontu ir piedzenami ar spriedumu, nav likumīga pamata prasītājam paturēt avansā saņemtos naudas līdzekļus, par ko nav sniegtas atskaites.

[16.7] Savukārt pārējā daļā par neizlietotā avansa summas piedziņu 1890,14 *euro* apmērā pretprasība ir noraidāma, jo no avansa aprēķina Nr.6 un lietas materiālos pievienotajiem maksājuma uzdevumiem norādīts - saskaņā ar čekiem saimnieciskām vajadzībām, kas liecina par to, ka par šīm summām prasītājs ir atbildētāja izsniegtos naudas līdzekļus izlietojis saimnieciskām vajadzībām, iesniedzot čekus (lietas 95., 96., 98., 101., 102., 103., 105., 106., 107., 108., 109., 111.lapa).

[16.8] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Civillietu tiesa kolēģija atzīst, ka prasītāja prasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājam neizmaksāto darba samaksu, neizmaksātām darba nespējas lapām, atvaļinājuma kompensāciju, izdevumus par transportlīdzekļa remontu, izdevumus par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem 2444,37 *euro,* atbildētāja pretprasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no prasītāja atbildētāja labā neizlietoto avansa summu 1850 *euro* apmērā.

[16.9] Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedumā bija pareizi konstatēti lietas faktiskie apstākļi, taču, apmierinot prasību pilnīgi un noraidot pretprasību, tiem bija dots kļūdains juridiskais novērtējums.

[17] Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa paredz, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ievērojot to, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas pirmā punkta nosacījumiem prasītājs bija atbrīvots no valsts nodevas, valsts nodeva valsts labā ir piedzenama no atbildētāja proporcionāli apmierinātajai prasības daļai.

Par celto prasību saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta b) apakšpunktu ir maksājama valsts nodeva 336,92 *euro* apmērā un, ņemot vērā, ka prasība ir apmierināta par 95,5 %, tad no atbildētāja valsts nodeva valsts labā piedzenama 321,07 *euro* apmērā.

Konstatēts, ka atbildētāja, iesniedzot pretprasību samaksāja valsts nodevu 384,25 *euro* (lietas 94.lapa). Pretprasība apmierināta daļēji par 49,46 %, līdz ar to proporcionāli apmierinātajai pretprasības daļai no prasītāja atbildētājas labā piedzenama valsts nodeva 190,05 *euro* apmērā par pirmo instanci un 190,05 apmērā par apelācijas instanci.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas a)apakšpunkts paredz, ka izdevumi advokāta palīdzības samaksai: atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 euro, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Atbildētājs ir veicis samaksu par advokāta palīdzību 2178 *euro* apmērā. Ņemot vērā, ka prasība apmierināta 1850 *euro* apmērā, tad par advokāta sniegto palīdzību no prasītāja par labu atbildētājam piedzenami 555 *euro*, kas ir 30% apmērā no prasības apmierinātās daļas.

Kopā no prasītāja atbildētājas labā piedzenami tiesāšanās izdevumi 935 *euro* apmērā.

[18] Lietā pirmās instances tiesā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,17 *euro* apmērā (lietas 2. lapa). Minētie tiesas izdevumi, ņemot vērā, ka prasītājs saskaņā ar likumu ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, ir piedzenami no atbildētājas valsts ienākumos. Apelācijas instances tiesā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi nav radušies.

[19] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā augstāk minēto, saskaņā Civilprocesa likuma 204.[1], 440., 432.-434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt daļēji /pers. A/ prasību.

Piedzīt no SIA "/Nosaukums A/", vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, neizmaksāto darba samaksu 1575,37 *euro* apmērā, kas sastāv no darba samaksas par 2019.gada jūliju un augustu 569,20 *euro*, neizmaksātām darba nespējas lapām 228,79 *euro* un atvaļinājuma kompensācijas 777,38 *euro,* kas ir summas pēc nodokļu atskaitīšanas, uzliekot atbildētājai pienākumu samaksāt likumā paredzētos nodokļu maksājumus, kā arī piedzīt no SIA "/Nosaukums A/" par labu /pers. A/ izdevumus par transportlīdzekļa remontu un izdevumus par degvielu un tehniskajiem šķidrumiem 869 *euro*, kopā piedzenot 2444,37 *euro.*

Par labu /pers. A/ piedzītās naudas summas ieskaitīt kontā Nr./konta numurs/, AS SEB banka.

Piedzīt no SIA "/Nosaukums A/", vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu 321,70 *euro* apmērā. Rekvizīti samaksai: saņēmējs Valsts kase, vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, konta Nr./konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22.

Piedzīt no SIA "/Nosaukums A/", vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu valstij tiesas izdevumus - ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,17 *euro* apmērā. Rekvizīti samaksai: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs: Tiesu administrācija, vienotais reģistrācijas numurs 90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22.

Apmierināt daļēji SIA "/Nosaukums A/" pretprasību.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, SIA "/Nosaukums A/" , vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, labā 1850 *euro* apmērā un tiesāšanās izdevumus 935 *euro,* kopā piedzenot 2785 *euro*.

Par labu SIA "/Nosaukums A/", vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, piedzītās naudas summas ieskaitīt kontā Nr./konta numurs/.

Noteikt pusēm termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot pienākumu iesniegt Zemgales apgabaltiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā, Jelgavā un samaksājot drošības naudu 300 *euro* apmērā.

Drošības nauda iemaksājama saņēmējam: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta numurs: LV83TREL8280010000000, klasifikācijas kods: F22010010.

Spriedums pieejams tiesas kancelejā 2021.gada 7.oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Sniedzītis
Tiesneses A.Misiuna
D.Baltā